

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit – Ministarstvo Kulturu, Omladine i Sporta -
Ministry of Cultur, Youth and Sports

2024 – 2032 GENÇLERE AİT DEVLET STRATEJİSİ

İçindekiler

Kısaltmalar	3
I. Giriş	4
II. Metodoloji	6
III. Kosovalı gençlerin güncel problemleri	9
IV. Vizyon, Stratejik Hedef ve Öncelik Önlemleri	17
Vizyon.....	18
Hedef.....	Error! Bookmark not defined.
V. Uygulama, İzleme ve Değerlendirme Mekanizmaları	20
Uygulama ve Koordinasyon Mekanizmaları.....	20
İzleme ve değerlendirme.....	21
EK 1: Etkinlik Planı (2024-2026)	22
Ek 2: Göstergeler Pasaportu	Error! Bookmark not defined.

Kısaltmalar

KİK	Kosova İstatistik Kurumu
AB	Avrupa Birliği
FES	Friedrih Ebert Vakfı
KShR	Gençlere ait Devlet Komisyonu
GYEK	Gençlerin Yerel Etkinlik Konseyi
LGBTIQ+	Lezbiyen, homoseksüel, biseksüel, transjinsiyel, queer ve interseks kimseler
G&D	Gözetleme ve Değerlendirme
KGSB	Kültür, Gençlik ve Spor Bakanlığı
NEET	Bir yerde çalışmayan ya da öğretimi veya eğitimi devam etmeyen gençler
OECD	İşbirliği ve Ekonomik Kalkınma Örgütü
STÖ	Sivil Toplum Örgütü
BMÖ	Birleşmiş Milletler Örgütü
AGİT	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
RCC	Bölgesel İşbirliği Konseyi
GiDS	Gençlere için Devlet Stratejisi
PISA	Öğrencilerin Uluslararası Değerlendirme Programı
KCB	Kosova Cumhuriyeti Başbakanlığı
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuk Aciliyet durumu Uluslararası Fonu
UNKT	Birleşmiş Milletler Kosova Timi

I. Giriş

Nüfusun ortalama 26 yaşında olması itibariyle (Nisan 2011)¹ Kosova, Batı Balkan ve Avrupa'nın² en genç ülkesi konumundadır.

Kosova'da 15 -29 yaş arasında gençlerin toplam sayısı 477.000 olup, toplam nüfusun % 30'una tekabül eder. Bu demografik avantaj elbette ki ülkenin toplumsal ve ekonomik kalkınmasında önemli bir performansı oluşturur.

Kosova gençliğine yatırım yapmak bir politik sorumluluk dışında devletin ekonomik kalkınması açısından stratejik bir mecburiyet oluşturmaktadır. Gençlerin durumunun güçlü olmasını sağlamak onların bireysel başarıları açısından önem arz etmesi yanı sıra, ülkenin ekonomik açısından kalkınmasının bir nevi kilidini oluşturup geniş kapsamlı ve sürdürülebilir bir toplumun oluşmasının temel şartıdır. Bu olgudan hareket ederek günümüzde gençlerin potansiyellerinin artırılması ve güçlenmesi genel olarak Kosova'nın böyle refah bir seviyeye ulaşmasının da koşulunu oluşturur.

Nitekim son yıllarda gençlerin durumlarının iyileştirilmesi yönünde önemli bir aşama kaydedilmesine rağmen, şu an itibariyle onların karşılaştıkları en büyük problemlerini aşmaları için sorunların başarıyla çözülmesi gerekir (aslında bu konu elinizdeki bu belgenin ikinci bölümünde daha ayrıntılı ele alınacaktır). Hiç bir ayırım yapmadan tüm gençleri kapsayacak bir şekilde bu sorunlara başarılı çözümlerin bulunması, aynı zamanda gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirmeleri anlamına da gelir ki bu ülkenin kalkınmasına da katkıda bulunur. Nitekim son 10 yıl içerisinde 15 – 24 yaş gençlerin işsizlik oranında da önemli bir düşme gözlenmektedir. (2012'de % 55 olan işsizlik oranı 2021'de % 38'e inmiştir).³ Buna rağmen gençlerin ekonomik entegrasyonu ve güçlenmesi alanında yapılacak epey iş var. Özellikle kızların ve kadınların, etnik azınlıkların, engelli gençlerin ve sosyal – ekonomik katılımda dışlanmış kişilerin ekonomik açıdan güçlenmeleri önem arz eder. Eğitimin tüm seviyelerinde katılımın artmasında da önemli bir ilerleme gözlenmektedir. Buna rağmen Kosova'da 15 yaş öğrencilerin ortalaması OECD ülkelerinde okuma, matematik ve bilim açısından 5.3 yıl daha geridedir.⁴

Eğitimde (formal ve informal) kalitenin artması son derece önem arz eder çünkü gençlerin yaşam becerileri ve rollerinin güçlenmesi, aynı zamanda gençlerin kişilik ve profesyonel seviyeye erişmeleri için son derece önemli olması yanı sıra edindikleri bilgi ve beceri sayesinde güncel piyasa koşullarına başarılı katılmaları ve ilerdeki işleri açısından da önem arz eder.⁵ Gençlerin sağlık ve güvenlik durumlarının her ne kadar iyi olması yanı sıra, bu alanda daha fazla hizmetlerin sunulmasına da ihtiyaç vardır. Özellikle ruhsal sağlık, cinsel sağlık, aile yenilenmesi, güvenlik konuları (taciz ve zorbalık vakaları v.b.) ve uyuşturucu ile narkotiklerin kötüye kullanılmasının önlenmesi sağlanmalı.

¹ Kosova İstatistik Kurumu (KİK): Kosova nüfusu, aile ekonomileri ve hanelerin 2011 sayımı

²2011 yılında yapılan nüfus sayımları sonuçlarına göre, Kosova'da 29 yaşından daha genç olanlar toplam nüfusun % 55.4'ünü oluşturmaktaydı. Bunların arasında % 28'i 15 yaşın altındaydı, % 19'3'ü 15 – 24 yaşlarında idi. 25 – 29 yaşlarında olanlar % 8.1'i oluşturup ve hepsi beraber çalışma çağında olan nüfusun % 42'sini oluşturmaktaydı

³ Kosova İstatistik Kurumu: 2021 İşgücü Anket Sonuçları

⁴ OECD: 2018 Pisa Sonuçları. [Öğrencilerin okuma, matematik ve bilim Performansları](#)

⁵ Kosova iş piyasasında aktif olarak çalışan gençlerden (% 54'ü) gördükleri eğitim ve edindikleri meslekler dışında çalışmaları, eğitim ve iş piyasası arasında uyumsuzluğun de bir göstergesidir.

Diğer yandan gençlik politikaların iyileşmesi ve ilerlemenin sağlanmasında da Kosova önemli ilerleme kaydetmiştir.⁶ Bununla beraber Kosova’da sosyo – politik durumun pozitif yönde değişmesinde gençlerin potansiyelinden hareket ederek, politika saptama ve karar verme mekanizmalarında onların temsil edilmesi, aktif vatandaşlık ilkesinden hareket ederek toplumu daha ileriye götürecek global olarak karşılaştığımız değişiklikleri, iklim değişiklikleri ve teknolojik yeniliklerin takip edilmesi için yetenekli kılmaktadır.

Gençlikle ilgili Devlet Stratejisi 2024 2032 (metnin devamında GiDS) bir bakıma Kosova Cumhuriyeti Başbakanlığının gençler karşısında verdiği sözün yerine getirilmesini ifade eder. Kosova, gençler arasında hiç bir sınırlandırma yapmadan hepsinin ihtiyaçlarını karşılayıp onlara tanınan hakların gerçekleşmesi, onların amaç ve insan potansiyellerini yerine getirmelerine imkan sağlamaktadır. Uygulanacak politikalar ve planlaştırılan etkinlikler sayesinde, bu Strateji, gençlerin Kosova enstitülerine entegre olma imkanı sağlayacaktır. Sağlıklı ve sürdürülebilir bi toplumun ve herkesi kucaklayan bir ortamın sağlanması için bu şekilde elverişli şartlar yerine getirilmektedir.

Gençlikle ilgili Devlet Stratejisi 2024 - 2032, orta vadeli hedefleri, vizyonu, politikaların öncelikli önlemlerini ve gençlerin durumlarının iyileşmesi yönünde yürütülecek etkinlikleri içeren stratejik bir belgeyi oluşturmaktadır. Strateji belgesi Kosovalı gençlerin kararlarını ve önceliklerini hem şimdiki zaman hem de ilerdeki dönem için içerir ve devlet düzeyinde gençlik politikalarının kilitsel bir mekanizmasını oluşturur.

GiDS belgesi dokuz yıllık bir dönemi içerir (2023 – 2032). Üç ayrıntılı plandan ibarettir. İlk plan 2024 – 2026 yılını kapsar. Ardından 2027 – 2029 dönemi ikinci planda ayrıntılı verilir. Üçüncü plan ise 2030 – 2032 dönemini içerir. “Gençler” tabiri 15 ila 29 yaş arasındaki tüm gençleri kapsar ve bu yaş grubu bu Strateji belgesinin belkemiğini oluşturur. Bu ifade aslında Gençlik Yasa tasarısında da yer aldığı gibi 2019 – 2027 Avrupa Gençlik Stratejisinde de yer alır.

Kosova’daki gençlerin karşılaştıkları problemleri göz önünde bulundurur iken onların kompleks bir yapıya sahip ve bir biriyle sıkı sıkıya bağlı olduğunu görürüz. Bu yüzden de onların başarılı bir şekilde tespit edilmesi için sektörler arasında bir istişare gerektiren bir olgudur. Tüm bunlar tüm önemli aktörlerin aralarında iyi bir koordinasyon, sinerji ve ortak çaba ve faaliyetlerini gerektirir. Bu olgulardan hareket ederek bu Strateji belgesi gençlik ile ilgili ilk belgeyi oluşturur. Söz konusu Strateji belgesi bakanlıklar arası stratejiyi ifade eder ki herkesin yoğun bir şekilde faaliyetlere katılmasını, tüm tarafların katkı sunmasını, merkezi ve yerel seviyedeki kurum ve enstitüler arasındasıkı bir partnörlüğü gerekli kılar, artı sivil toplum örgütlerinin, gençlik örgütlerinin, gençlik örütlerinin, özel kesimin, gelişmiş ülkelerin kalkınma partnörleri ve bizzat gençlerin de aktif katılımını gerektirir.

Dahası; bu Strateji bir bakıma Strateji şemsiyesini oluşturur. Çünkü, gençlik konuları ile tüm diğer Strateji ve belgeler ile gençliğin karşılaştığı sorun ve engeller ile ilgili durumu kendi yapısında ihtiva eder.

Daha ayrıntılı bir şekilde ifade edilmesi gerekirse, GiDS aslında bizzat gençler tarafından belirlenip şu öncelikli alanları ve konu başlıklarını ele alır: eğitim, istihdam, sağlık, güvenlik, çevre korunumu,

---

⁶ Çok sayıda gelişmiş ülkelerde gözlenen bir durumdan farklı olarak, özellikle 2009 yılından itibaren genç seçmenlerin seçimlere katılması oranına göre , özellikle 18 – 21 yaş arasındaki gençlerin seçimlere katılma yüzdesi tüm diğer yaş gruplarına göre een büyük bir ilerleme kaydetmiştir (Kaynakça: [Seçim Sistemi Ulaslararası Vakfı \(IFES\): Kosova’da genç seçmenlerin seçime katılma yüzdeliği](#))

gönüllülük, vatandaşların aktif katılımı, kültür ve rekreasyon, cinsiyet eşitliği ve herkesin katılımını güvence altına almak.

Strateji belgesi, Kosova'daki gençlerin karşılaştıkları sorun ve engelleri ele alırken, onların çözülmesi için hedef ve politikalar belirler ve yürütülecek ilave etkinlikleri saptar. GiDS performansın ölçülebilmesi için gerekli göstergeleri saptar, elde edilenleri ve Stratejinin etkisini tüm ilgi alanları için konu başlarına göre belirler. Bu şekilde de Strateji belgesi ile öngörülüp elde edilen real etkileri değerlendirilir, ayrıca geniş kapsam ve katılımlı bir gözetleme ve değerlendirme sistemi ile reel bir değerlendirme için imkan sağlar.

Saptanan hedefler ve öngörülen önlemler ile diğere özel etkinlikler bizzat gençler tarafından saptanan ve rapor edilen engel ve sorunlara göre hazırlanması yanı sıra 2019 – 2027 Avrupa Gençlik Stratejisi ile saptanan ilke ve politikaları yanı sıra Birleşmiş Milletler Örgütü Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine işaret edilenleri de gözönünde bulundurulmuştur. Strateji sayesinde gençlerin kalkınma alanında karşılaştıkları problem ve meydan okumaların çözümü yönünde sektörler arası, sürekli ve sistematik bir imkan sağlamaktadır.

İşbu Strateji belgesinin tasarısı üzerinde yapılan çalışmalar Hükümet ve diğer ilgili tarafların aktif katılımı ile sağlanmıştır. Diğer yandan ilgili departman, devlet ajansları, belediyeler, hibe – bağış sağlayan taraflar, sivil toplum örgütleri ve bizzat gençlerin katılımıyla final şeklini almıştır.

II. Metodoloji

Stratejinin tasarlanması metodolojisi ilk sırada Stratejik Belgelerin Tasarlanması ve Etkinlikler Planı ile ilgili İdari Düzenleme (QRK) No. 07/2018 ve Stratejik Belgelerin ve Etkinlik Planlarının Gelişmesi ve Gözetimine ilişkin El kitabına (Manual) dayanır. Stratejinin tasarlanması sürecinde beş safhayı kapsamaktadır ve onlar hakkında ayrıntılı bilgi ve detaylar devamdaki metinlerde getirilecektir. Beş safhanın sonuncusu olan Stratenin nihayi şeklini alması bu metinlerde kapsamamıştır.

Dönem 1: Hazırlık dönemi: GiDS belgesinin hazırlık dönemi daha 2022 yılına dayanır. İlk önce [Gençlik Hakkında Taslak Belge](#) tasarlanıp onaylanması ardından (16 Aralık 2022'de onaylandı)⁷ işbu belge Gençlik Yasa Tasarısına önyak oldu. Sürecin ilerlemesi ardından "Gençlik ile ilgili Ulusal Diyalog" Ağustos 2022'de ilan edildi.⁸ Ardından da 2019 – 2023 döneme ait Gençler hakkında Stratejinin ön değerlendirilme raporu gün yüzünü gördü. Stratejinin ön değerlendirme Raporunda bu strateji belgesinde müdahalelerin; i) ne denli önemli olduğu, ii) Hükümetin müdahaleleri ne denli koherent idi, iii) onların uygulanabilir olması, vi) efektif olması, v) efikas olması, vi) sürdürülebilir olması, vii) geniş kapsamlı olup olması analiz edildi. 2019 – 2022 yılları arasında yapılan değerlendirmede verilerin

---

⁷ Bu taslak belge Kosova'daki gençlerin durumlarının iyileşmesi politikalarına odaklanmaktadır. Bu şekilde gençlerin güçlenmesi sonucu toplumsal hayatın tüm alanlarında katılımı artacak, istihdamların artmasıyla da onlara yeni imkan alanları sağlanmış olacaktır.

⁸ Kültür, Gençlik ve Spor Bakanlığı 2021 yılında ilk kez olmak üzere Gençler hakkında Ulusal Diyalogu başlattı. Bu sürecin devamı olarak gençlik sektörü hakkında sağlıklı bilgi toplamak adına toplantılar tertiplendi, mülakatlar yapıldı, focus gruplarla anketler tertiplendi. Bu Diyalog hakkında hazırlanan Rapor verileri 2022'de yayınlandı. Orada değişik katılımcıların görüş ve algılarına yer verilerek gençlik sektöründeki durum ve problemler belirlendi.

kalite ve miktar açısından analizine gidildi. Belgeler: I) belge türü (örneğin KGSB'nın yıllık raporları incelendi), ii) ayrıntılı mülakatlar, iii) Yeni iş yeri ya da start-up'lardan finansal destek verilecek olanlarla mülakatların yapılması. Çıkarılan bazı sonuçlardan GiDS strüktür ve yapısına girenleri örnek almak gerekirse şöyle sıralanabilir:

- a. Bakanlıklar arası bir stratejinin tasarlanması ve bu kez belediyeler ve kalkınmayı sağlayan partnörlere yer verildi;
- b. Enstitüler arasında daha iyi koordinasyon ve sorumlukların daha adil dağılımı;
- c. Daha geniş kapsamlı bir diyalogun sağlanması ve gençlerin istenen derecede değişik sağlık hizmeti alamayan gençlerin tespiti, örneğin ruh sağlığı, güvenlik konuları, çevre korunumu v.b.
- d. Marjinalize edilmiş gençlerin daha fazla katılımının sağlanması;
- e. Gelecek Stratejinin daha başarılı bir şekilde gözetlenmesi ve değerlendirmesini sağlayacak çerçevenin saptanması; ve
- f. Gözetleme uygulama politikalar ile ilgili verilerin derlenmesi ve toplanması ve belirlenen hedeflerin yerine getirilmesi amacıyla daha fazla yatırımların yapılması.

Çalışmanın bu döneminde Kosova'daki gençlerin güncel durumunun tespiti için yerli ve uluslararası bir sürü doküman ve belgenin analizi ve incelenmesi yapılmış, ilgili notlar tutulmuştur. Bunların dışında gençlik ile ilgili konsept belge ayrıntılı bir şekilde analiz edilip incelenmesi dışında, gençlerle diyalog belgeleri ele alınmış. Ön Strateji belgesi ve onunla beraber mevcut Etkinlik Planı ile yapılan değerlendirmeler titizlikle incelenip analiz edilmiş. Diğer sektörlerle ilgili önceleri onaylanan Strateji belgeleri ve onlar ile ilgili izlenen adımlar ve yerli ile uluslararası kamu enstitü ve kuruluşları tarafından yerine getirilen projeler de araştırılıp incelenmiştir. Diğer yandan, aynı bu dönem içerisinde komşu ülkelerde ve Avrupa Birliği (AB) ülkelerin tecrübeleri incelenip analiz edilmiştir.⁹ Artı Kosova'da mevcut bakanlıklar ve belediyeler (Kültür, Gençlik ve Spor Müdürlükleri vasıtasıyla) şimdiye kadar gerçekleştirdikleri tüm proje sundukları katkıları veya gençlik ile ilgili planladıkları etkinlikler hakkında bilgi paylaşmaları talep edildi.

Dönem 2: Stratejik belgesinde ele alınacak konu başlıklarının tespit edilmesi, müzakerelerin yapılması ve engellerin belirlenmesi (Mayıs & Haziran 2023):

İkinci dönemin ilk başlarında Kosova'da mevcut gençlerin karşılaştıkları durum değerlendirmesinin göstergeleri ele alınıp incelendi. Bu çerçevede gençlerin iş piyasasına katılması sağlanması, eğitimde kalitenin seviyesi, gençlerin eğitim ve pratik iş tecrübesi edinmesi, sağlıklı davranışlar sergilemeleri (ruhsal sağlığın önemsenmesi, sigara kullanımı, alkol içilmesi, uyuşturucu kullanılması ve müptela durumuna düşülmesi v.b.) vatandaş görevlerinin yerine getirilmesi, güvenlik, spor ve kültür etkinliklerine gençlerin aktif katılımı, gönüllü etkinliklere katılmaları ve en önemli enstitülerimizin karşı kaşıya kaldıkları durum tespit ve incelemeleri yapıldı.

Dokuz en önemli alanda kilitli göstergelerin ayrıntılı incelenme ve analizinin yapılması ardından, Kosova'daki genç nesillerin karşılaştıkları 37 temel engel ve problem listesi, cinsiyete, etnik kökene ve

⁹ Bu aşamada incelenenler: Gençlik Stratejisi 2019-2023; AB Gençlik Stratejisi 2019-2027; Eğitim Stratejisi 2022-2026; Göç Stratejisi 2021-2025; Geçiş Dönemi Adalet Strateji Taslağı; "Gençlik Garantisi" programının uygulanmasına ilişkin Taslak Eylem Planı; Ulusal Kalkınma Planı 2030; Topluluk Güvenliği Ulusal Stratejisi (2018-2023); Aile İçi Şiddet ve Kadına Yönelik Şiddetten Koruma Ulusal Stratejisi 2022-2026; "COVID-19 Salgını Sonrası Ruh Sağlığı" Eylem Planı; İklim Değişikliği Stratejisi 2019-2028; Engelli Hakları Eylem Planı 2021-2023; Kosova Cinsiyet Eşitliği Programı 2020-2024; Kosova Cumhuriyeti'ndeki Roman ve Aşkali Topluluklarının Haklarının Geliştirilmesi Stratejisi 2022-2026; Arnavutluk'un Gençlik Stratejisi ve Eylem Planı 2022-2029; Kuzey Makedonya Gençlik Stratejisi 2023-2027; Estonya Gençlik Sektörü Kalkınma Planı 2021-2035.

verilerin mevcut olduğu belediyeye göre dahil tespit edildi. Gençlerin kişisel durumuna bağlı olarak belirlenen zorluklar III. Bölüm: Kosova'daki Gençlerin Güncel Sorunları'nda detaylandırılmıştır.

Dokuz ana tematik alanı kapsayan temel göstergelerin analizi¹⁰ yoluyla, Kosova'daki gençlerin karşılaştığı 37 spesifik ana zorluk belirlendi. Bu liste daha sonra gençlerle diyalogun bir parçası olarak çevrimiçi olarak ve doğrudan geniş bir paydaş yelpazesıyla paylaşıldı ve tartışıldı, dolayısıyla Stratejide ele alınması gereken en önemli zorlukları belirlemeyi amaçlayan çevrimiçi bir anket geliştirildi ve başlatıldı. Anketin sonuçları incelendikten sonra, farklı genç gruplarından toplam 90 temsilciyle, yani i) ana çalışmaları gençlik olan farklı sivil toplum kuruluşlarının (STK'lar) temsilcileriyle fiziksel ve çevrimiçi istişareler de düzenlendi. ii) Sırp gençliğini temsil eden veya onlarla çalışan STK'ların temsilcileri; iii) engelli gençleri temsil eden veya onlarla çalışan STK'ların temsilcileri; iv) Roman, Aşkalli ve Mısırlı gençleri temsil eden veya onlarla çalışan STK'ların temsilcileri; ve v) BM Gençlik Asamblesi'nin yıllık çalıştayına katılan gençlerle görüşmeler yapıldı. Bu istişareler, anketin bulgularını tartışmak ve belirlenen temel zorlukların nedenleri ve bunlarla baş etmenin en iyi yolları hakkında gençlerin görüşlerini toplamak amacıyla düzenlendi.

İletilen soru formu ardından tespit edilen sonuçların incelenmesi ardından, hem bire bir görüşme hem de on line vasıtasıyla gençlerin değişik gruplarından 90 temsilci ile temas sağlandı. Bu tür görüşmeler sırasında: i) kendi programlarında ve odak noktasında gençlerle çalışmayı hedefleyen sivil toplum örgütleri (STÖ) temsilcileri; ii) Sırp gençlerle çalışan ve onları temsil eden STÖ temsilcileri; iii) engelli gençlerle ilgilenen ve çalışan ve onları temsil eden STÖ temsilcileri; iv) rom, aşkalli ve mısırlı vatandaşları temsil eden STÖ temsilcileri ile; ve v) BMÖ Gençlik Asamblesi (UN Youth Assembly) yıllık toplantısına katılan gençlerle istişare ve bire bir görüşmeler gerçekleştirildi.

Bu temas ve istişareler soru formu ile yapılan tartışmalardan sonra ortaya çıkan durum, mevcut engel ve sorunların aşılmasında gençlerin görüşlerini tespit etmek ve en büyük sorunu oluşturan problemlerin ortaya çıkmasını tetikleyen sebepleri tespit edip, onların hafiflemesi ve ortadan kalkmasında en uygun yol ve yöntemleri tayin etmek içindi. Bundan sonra gençlerin günlük yaşamda karşılaştıkları en büyük sorunları içeren liste aslında konu hakkında yapılan başarılı ve yapıcı tartışmaların bir ürünüdür. Listedeki en büyük sorunlar ve gençlerin vardıkları diğer sonuçlarla beraber 28 Haziran 2023'te tertiplenen Gençler için Devlet Komisyonu'nda takdim edilip sunuldu. Düzenlenen bu toplantıda Strateji belgesine girecek en büyük engel ve sorunlar belirlendi ve Şemsiye Strateji'ye erişimin sağlanması konusu da çözüme kavuştu.

Dönem 3: Strateji hedeflerinin belirlenmesi (Temmuz 2023): Üçüncü dönem süresince çalışma grubu temsilcileri ile bir çalıştay 12 ve 13 Temmuz 2023'te tertiplendi. Toplantı süresince Strateji belgesinin

¹⁰ 1. Eğitim; 2. İstihdam; 3. Sağlık; 4. Güvenlik; 5. Çevre korunumu; 6. Gönüllülük, 7. Aktif vatandaş; 8. Kültür ve eğlence, ve 9. Eşitlik ve kapsayıcılık.

çerçevesi saptanıp belirlendi. Daha başka sözlerle GiDS'in stratejik ve spesifik vizyon ve hedefleri belirlendi (bu konu işbu belgenin 4. Dönemi içerisinde daha ayrıntılı ele alınmaktadır) . Bunun yanı sıra gençlerin en önemli engel ve problemlerinin çözülmesi yönünde uygulanacak temel politika ve önlemler de saptandı. Bu yönde tercihlerin yapılmasında kilitsel ve önemi enstitülerin tecrübeleri ve AB'nin politikalarını uygulayan görevlilerin tecrübeleri de göz önünde bulunduruldu. Tercih edilen politikaların seçilmesinde onların kolay uygulanabilir olması ve mevcut yerel durum açısından da elverişli olması ağır bastı. Onların içinden adeta bir sinerji fışkırır. Artı, yerli ve uluslar arası örgütler tarafından diğer önemli konular hakkında hazırlanacak proje ve uygulanmaya konacak diğer Strateji belgeleri için de bir zemini oluşturuldu.

Dönem 4: Stratejinin ve (2024 – 2032) ilk Etkinlik Planı ilk taslaklarının hazırlanması (Ağustos & Eylül 2023): Strateji taslağının hazırlanmasının dördüncü safhasında, Strateji belgesinin ilk taslağı hazırlanıp tamamlandı. Bu belge ilgili bakanlıklar, belediyeler ve uluslar arası örgütler tarafından yapılması gereken finansi katkıları da içermektedir. Strateji belgesi taslağının ilk örneğinin hazırlanması ile beraber 2024 – 2026 dönemine ait Etkinlik Planı belgesinin de ilk taslağı gün yüzünü görmüştür. Bu belge yürütülecek politik önlemlere istinaden yürütülecek temel etkinlikleri içerir, bu yönde temin edilecek finansi kaynakları, süre ve tarihleri ve sorumluk taşıyanları da belirlemektedir. Etkinlik Planı aynı zamanda alınacak politik hamleler ve 2024 – 2026 dönemine ait yürürlükte olan sektörel Strateji ile öngörülenleri ve onların sağlayacağı politik önlemleri de ihtiva eder. Diğer yandan bu süre içerisinde GiDS ile ilgili Gözetleme ve Değerlendirme (G & D) çerçeve taslağı da tamamlanmıştır. Hazırlanan bu belgede Strateji ile beklenen sonuçlar hakkında beyanları da içermesi yanı sıra performans göstergelerini, verifikasyon yapılan araçları, veri ve bilgilerin derlenip toplanması, esas durum değerlendirmesini ve her gösterge için hedefler hakkında bilgileri içerir.

Bölüm 5: Strateji ile ilgili danışma ve validasyon: Bu safha döneminde, on line ve doğrudan doğruya değişik içerikteki danışmanlık toplantıları tertiplendi. Bu tür toplantılara katılan ilgili taraflar Strateji belgesinin ilk taslağı, 2024 – 2026 dönemine ait Etkinlik Planı ve Gözetleme ve Değerlendirme çerçevesi ile ilgili kendi görüş ve yorumlarını paylaşma şansı buldu. Taslak Strateji ve Eylem Planı aynı zamanda Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Kamu İstişare Platformunda da yayınlandı ve 13 Ekim 2023'ten 2 Kasım 2023'e kadar ön istişarelere ve 6 Kasım 2023'ten 30 Aralık 2023 tarihine kadar halkın istişaresine açıldı. Bu süreçte alınan yorumlar, öneriler ve açıklamalar dikkatle değerlendirildi ve Stratejinin son versiyonuna dahil edildi. Bu Stratejinin geliştirilmesine 485'in üzerinde genç ve gençliğin gelişimini destekleyen çeşitli STK'ların temsilcisi katıldı.

III. Kosovalı gençlerin güncel problemleri

Gençlerin doğrudan doğruya gelişmesine katkısı olan çok sayıda alanda son yıllarda önemli ilerlemelerin kaydedilmesine rağmen, Kosovalı gençler bundan böyle de çok sayıda problemle karşılaşmaktadır. Bu durum onların temel haklarının yerine getirilmesine engel olması yanı sıra, onların ihtiyaçları ve tam potansiyelinin gerçekleşmesini de aksatmaktadır. Eğitimin tüm seviyelerine katılım konusunda Kosova son zamanlarda önemli başarılarla imza atmıştır. Buna rağmen, **kaliteli eğitime erişime** ancak daha fazla yatırımın yapılması sonucu gençlerin mevcut piyasa koşullarına veya ileride istihdamları için daha iyi hazırlanmaları için imkan sağlar. Öğrencilerin Uluslararası Değerlendirme

Programı (PISA) 2018 yılında değerlendirmeye katılan 15 yaş öğrencilerin % 77'si okuma, matematik ve fen bilimlerinde Asgari seviyeyi yakalayamadı. Bu düşük bilgi oranı komşu ülkelerdeki aynı yaş öğrencilerden % 50 daha az, İşbirliği ve Ekonomik Kalkınım Örgütü (OECD) ülkelerinden ise % 22 oranında daha düşüktür.¹¹ Bu sonuçlar Kosova öğrencilerinin OECD öğrencilerinden beş yıl geride olduğunu gösterir, matematik alanında ise dört yıldan biraz fazla geridedir.¹² Eğitimdeki kaliteden memnun olmayanlar bu konuda gençlerin algılamalarından da ayan görülmektedir.¹³ Rom, Aşkale ve Mısırlı gençler, engelli gençler ve fakirlik içinde doğup büyüyen gençlerin, tüm eğitim düzeylerinde katılım ve eğitimi tamamlamalarında azalma gözlenmektedir. Örnek olarak, Rom, Aşkale ve Mısırlı gençlerin ilkokula katılım oranları % 84 olarak gözlenirken diğer tüm topluluklarda bu rakam % 100'dür. Bu katılım oranı orta okullarda % 31'e düşerken diğer topluluklarda % 87'yi göstermektedir.¹⁴ Bunların dışında Kosova genelinde mevcut engeli çocuk ve gençlerin % 88'inin her hangi bir eğitim ile kapsamadığı ortadadır.¹⁵

Okulları **terk etme** oranı son yıllarda gözle görülür bir azalma sergilemektedir. Buna rağmen Rom, Aşkale ve Mısırlılar arasında okulları terk etme oranı şöyle: % 13,2'si ilk okul eğitimini izlemez (genel nüfus arasında bu oran % 2.7); Orta eğitimi terkedenlerin oranı % 58 iken, genel vatandaşların arasında bu oran % 9'u geçmez.¹⁶

Kosova'da çok sayıda gençler **iş piyasasında** belli başlı problemler ile karşı kaşıya gelmektedir. Bu durum özellikle eğitim eksikliği yüzünden kaynaklanmaktadır. (örneğin, değişik eğitimlerden geçmemiş ve çalışma tecrübesi olmayan kimseler). Nitekim böyle performansları olmuş olsaydı okuldan işe girme transferleri daha kolay geçerdi. Kosova'da 15 – 24 yaşında olan işsiz gençlerin önemli ölçüde azalmasına rağmen (2012 yılında % 55'ten, 2021'de % 38'e düştü)¹⁷, bu rakam AB ortalaması olan % 13'e göre hala çok yüksektir.¹⁸ Böylelikle bu rakam bu yaş gençleri arasında en büyük işsizlik rakamını oluşturmaktadır. Kosova toplam işgücü arasında mevcut gençlerin oranı açısından da en düşük rakama sahip (% 21) , komşu ülkelerdeki bu oran % 24, AB üye ülkeleri arasında ise %37,8'dir.¹⁹

Ayrıca genç Kosovalıların işsiz kalma olasılığı yetişkinlere göre neredeyse iki kat daha fazla. UNKT'nin (Kosova'daki Birleşmiş Milletler Takımı) gençlerle düzenlediği ankete göre, ankete katılan işsiz gençlerin % 77'si hiçbir iş deneyiminin olmadığını beyan etti.²⁰ Ayrıca, Kosova'da 15-24 yaş arası gençlerin üçte biri (veya % 32'si) ve 25-29 yaş arası gençlerin yaklaşık % 50'si ne istihdam edilen ne de eğitim/öğretimle (NEET) ilgilenen kişiler kategorisine girmektedir. Batı Balkanlar'daki²¹ gençlerin % 23'ü ve AB'deki gençlerin ²² ve ²³ yalnızca % 11,7'si aynı kategoriye düşer. İstihdam edilenlerin

¹¹ OECD: 2018 PISA Sonuçları. [Öğrencilerin okuma, matematik ve fen bilimleri performansı](#)

¹² Kosova'da 15 yaş öğrencilerin okuma performansı 353 nokta, AB'deki aynı yaş grubunun performansı 481; matematikte 366, AB öğrencilerinin 489; fen bilimlerde 365, AB öğrencilerinin 484.

¹³ Batı Balkan ülkelerinin %30'una kıyasla Kosova'daki gençlerin yalnızca %23'ü eğitim kalitesinden memnun (Friedrich Ebert Stiftung: Gençlik Araştırması, Kosova)

¹⁴ KAS & UNICEF (2020): Çoklu Gösterge Araştırması (MICS)

¹⁵ UNMIK Kosova (2019): [38.000 engelli çocuk okula gitmiyor](#)

¹⁶ KAS & UNICEF (2020): Çoklu Gösterge Araştırması (MICS)

¹⁷ KAS (2022): İşgücü Anketi 2021

¹⁸ Eurostat 2021

¹⁹ Bölgesel İşbirliği Konseyi (2021): [Batı Balkanlar'da Genç İstihdamı Üzerine Araştırma](#)

²⁰ UNKT (2021): Kosova'daki gençlerin zorlukları ve bakış açıları

²¹ Bölgesel İşbirliği Konseyi (2021): Batı Balkanlar'da Genç İstihdamı Üzerine Araştırma

²² Eurostat 2022

²³ KAS (2022): İşgücü Anketi 2021

çoğunluğu (% 54) meslekleriyle eşleşmeyen işlerde çalışıyor (yatay beceri uyumsuzluğu). Mevcut genç işçilerinin yaklaşık % 44'ü ise mevcut seviyeye kıyasla daha yüksek düzeyde eğitim seviyesi istenen sahip bu işlerde çalışan gençlerin oranı (dikey tutarsızlık) da bir hayli yüksek.²⁴ Kosova'da istihdam edilen 10 gençten 8'inin geçici bir iş sözleşmesine sahip olduğu (AB'deki gençlerin yalnızca % 9'una kıyasla) ve neredeyse yarısının (%48) kayıt dışı sektörde istihdam edildiği tahmin edilmektedir.²⁵

Finansal hizmetlere erişim eksikliği aynı zamanda gençlerin girişimcilik ve serbest meslek fırsatlarını da engellemektedir. 2021 yılında Kosova'daki (15-24 yaş arası) gençlerin % 44'ünün bir banka hesabı vardı (% 20'si dünya ortalaması olan % 65,5'in altında) ve sadece % 11,4'ü bir finans kuruluşundan kredi alırken, bu oran yüzde 17,3 oldu.²⁶ Sonuç olarak, başta kız çocukları ve kadınlar olmak üzere serbest meslek sahibi genç girişimcilerin sayısı her şeye rağmen çok düşük kalıyor.

Kosova'daki gençler, Kosova'daki sosyo-politik koşulların olumlu yönde değişmesi konusunda yüksek potansiyele sahiptir. Diğer birçok gelişmiş ülkeden farklı olarak, en azından 2009'dan bu yana, Kosova'da genç seçmenlerin, özellikle de 18-21 yaş arasında çeşitli seçimlere katılımı, tüm yaş gruplarına göre sürekli olarak daha yüksek olmuştur.²⁷ Ancak birçok durumda ekonomik entegrasyon, **sosyal ve demokratik entegrasyonsuzluğu** da etkiliyor. Bu aynı zamanda **gençlerin karar alma ve politika oluşturma süreçlerine** genel olarak düşük katılım oranına da yansıyor.²⁸ Genç Kosovalılar siyasi kurumlara, özellikle de siyasi partilere ve ulusal hükümete yüksek düzeyde güven duymuyorlar.

Bir ankete göre Kosova'daki gençlerin % 57'si siyasi partilere, % 50'si ise genel olarak hükümete güvenmiyor ve yalnızca % 10'u ulusal siyasette çıkarlarının "iyi" temsil edildiğini düşünüyor.²⁹ Ayrıca, sivil aktivizm yoluyla siyasi bir duruşu ifade etmek gençler arasında pek yaygın değil; çünkü AB'deki gençlerin % 34'üne ³⁰ ³¹ kıyasla buradaki **gençlerin yalnızca % 13'ü sivil toplum faaliyetlerine gönüllü olarak katılmıştır**. Bununla birlikte, Kosova'daki yüksek düzeyde ademi merkezîliğe rağmen, yerel yönetimler gençlerin katılımını teşvik etmede zorluklarla karşı karşıyadır: yerel gençlik eylem konseylerinin çoğu hiçbir zaman kurulmamış veya etkisiz hale gelmişken, 2022'de Kosova genelinde yalnızca 14 gençlik merkezi aktif olmuştur.

Kosovalı gençlerin AB ülkelerine göçü son yıllarda azaldı: 2015'te 14-35 yaş arası 37.085 Kosovalı genç AB ülkelerine sığınma başvurusunda bulunurken, 2021'de bu sayı yalnızca 815'ti. Ancak gençlerin yurt dışına göç isteği ve niyetleri devam ediyor.³² Gençlerin yarısından fazlası Kosova'dan göç etmek istiyor; Bunların % 63'ü ekonomik sebeplerden kaynaklanmaktadır.³³ Düşük ve orta eğitilmiş genç erkeklerin göç etme eğilimi daha yüksektir.³⁴

²⁴ Friedrich Ebert Stiftung (2019): Gençlik Araştırması, Kosova

²⁵ Dünya Bankası (2017). Kosova'da Çalışmanın Teşhisi

²⁶ Küresel Findex Veritabanı 2021

²⁷ Uluslararası Seçim Sistemleri Vakfı (IFES) (2016): Kosova'daki genç seçmenlerin yüzdesi

²⁸ Ankete katılan gençlerin %6'sı bir siyasi partide veya siyasi grupta çalışmış ve %7'si internet/sosyal ağlar aracılığıyla siyasi faaliyetlere katılmıştır (Friedrich Ebert Stiftung 2019: Gençlik Araştırması, Kosova)

²⁹ Friedrich Ebert Stiftung (2019): Gençlik Çalışması, Kosova

³⁰ Avrupa Birliği: [Gönüllü gençlik hareketliliği ve sınır ötesi dayanışma faaliyetleri](#)

³¹ Friedrich Ebert Stiftung (2019): Gençlik Çalışması, Kosova

³² Eurostat 2015, 2021: [Başvuru türüne, uyruğa, yaşa ve cinsiyete göre sığınma başvuru sahipleri](#)

³³ Friedrich Ebert Stiftung (2019): Gençlik Araştırması, Kosova

³⁴ 2016 - 2018 yılları arasında Kosovalı göçmenlerin neredeyse yarısı (%49) genel orta öğretime, %32'si düşük eğitime ve %20'si yüksek öğrenime sahiptir (Eurostat).

Ayrıca, Kosova'daki gençlerin genel sağlık durumu iyi olsa da, gençlerin fiziksel ve zihinsel sağlıklarıyla ilgili mevcut bazı sorunlarını önlemek ve çözmek için hizmetlerin iyileştirilmesine ihtiyaç vardır. Genç Kosovalıların (15 - 29 yaş) yüksek bir yüzdesi (% 29) sigara içeriyor³⁵ (AB'deki gençlerin % 18'i de sigara kullanıyor)³⁶, % 27'si düzenli olarak alkol tüketiyor (AB ortalamasına benzer: gençlerin % 30'u haftalık bazda alkol tüketiyor).³⁷ ³⁸ Uyuşturucu maddelerin kullanımına ilişkin kesin veriler bulunmamasına rağmen gençlerin yaklaşık % 38'i bu maddelerin kullanımına ilişkin orta ve aşırı düzeyde endişelerini dile getirdi.³⁹ Ayrıca gençler, COVID-19 salgınının bir sonucu olarak önemli ölçüde artan çeşitli ruh sağlığı sorunları veya bozukluklarıyla giderek daha fazla karşı karşıya kalıyor.⁴⁰ Katı sosyal zihniyet ve bir dizi tabu, yapıcı konuşmalar yapmanın ve gençleri ruh sağlığı ve duygusal esenlik konusunda bilgilendirmenin önünde hâlâ engel olmaya devam ediyor.

UNKT'nin 2021'de anketine katılan gençlerin % 77'si stresle başa çıkma konusundaki endişelerini dile getirdi ve % 83'ü fiziksel ve zihinsel sağlığın yaşamlarında önemli olduğunu belirtti. **Cinsel sağlık ve üreme sağlığına gelince**, Kosovalı gençlerin yalnızca % 40'ı doğum kontrol yöntemi kullanırken,⁴¹ Avrupa'daki gençlerin bu oranı % 71'dir.⁴² Kosova'daki gençlerin % 4'ü üreme sağlığının sorunları ve önemi hakkında hiç bir bilgi sahibi değil. Son yıllarda azalsa da yaygınlaşmaya devam eden gebelik ve erken yaşta doğumların yanı sıra⁴³, doğum kontrol yöntemi kullanmanın gerekliliği ve olanağı konusunda bilgi eksikliği de önemli bir faktör olarak değerlendiriliyor.

Kosova'daki gençler aynı zamanda refahlarını ve **güvenliklerini tehdit eden** olaylarla da karşı karşıyadır.⁴⁴ Zorbalık (hem fiziksel hem de sözlü), kaba davranış (cinsel taciz dahil) ve şiddet olayları okullarda yaygındır. Save the Children Kosova'nın 13-17 yaş arası gençlerle yaptığı "Genç Sesler 2022" anketine göre, gençlerin % 35'inin geçtiğimiz yıl zorbalığa veya tacize uğradığını hissettiği görülüyor.⁴⁵ Diğer araştırmalar gençlerin kendilerini okuldan ziyade mahallede daha güvende hissettiklerini gösteriyor.⁴⁶ Her ne kadar doğru veriler eksik olsa da birçok genç, aile üyelerinin yasa dışı olarak evde bulundurduğu silahlara erişebiliyor ve bu da gençlerin suç faaliyetlerine daha fazla karışmasını etkiliyor. **Siber güvenlik** ve gençleri siber tehditler konusunda duyarlı hale getirme ihtiyacı da aynı derecede önemlidir. 'Genç Sesler 2022' anketine katılan erkeklerin yaklaşık % 14'ü ve kızların (13-17 yaş arası) % 9'u çevrimiçi ortamda kendilerini nadiren güvende hissettiklerini veya hiçbir zaman

³⁵ Her gün sigara içmek anlamına gelir.

³⁶ Eurostat 2019: [Cinsiyete, yaşa ve eğitim düzeyine göre sigara içme](#)

³⁷ Eurostat 2019: [Cinsiyete, yaşa ve doğduğu ülkeye göre alkol tüketimi sıklığı](#)

³⁸ Friedrich Ebert Stiftung (2019): Gençlik Çalışması, Kosova

³⁹ UNKT (2021): Kosova'daki gençlerin zorlukları ve bakış açıları

⁴⁰ Bunlar arasında artan kaygı ve korku, stres, depresyon, özgüven eksikliği veya düşük özsaygı, olumsuz düşünceler, intiharla ilgili düşünceler vb. sayılabilir.

⁴¹ Friedrich Ebert Stiftung (2019): Gençlik Araştırması, Kosova

⁴² Avrupa Parlamentosu Cinsel ve Üreme Hakları Forumu (2022): [Avrupa'daki gençler arasında doğum kontrol yöntemlerinin farkındalığı ve kullanımı](#)

⁴³ 2012'de 1.001 olan kayıtlı doğuma kıyasla 2022'de 14-19 yaş arası 42.443 kayıtlı kız çocuğu doğumu gerçekleşti (ASK: Doğum İstatistikleri).

⁴⁴ Gençler, şiddet ya da başka bir suça maruz kalma riskinin daha fazla olmasının yanı sıra, yetişkinlerden farklı olarak çeşitli nedenlerle bu vakaları ilgili kurumlara bildirmekten çekinmektedir. Bu durum korku, utanç, çeşitli tehditler, bildirim mekanizmaları hakkında bilgi eksikliği, koruyucu kurumlara güven eksikliği vb. gibi çeşitli nedenlerle gerçekleşebilir. ([Dünya Sağlık Örgütü \(2015\): Gençler arasında şiddetin önlenmesi: Kanıtlara genel bakış](#)).

⁴⁵ Save the Children (2022): Genç Sesler

⁴⁶ UNKT anketine göre, yaklaşık %86'sı mahallelerinde kendilerini çok güvende veya kısmen güvende hissettiklerini belirtirken, %68'i okulda kendilerini çok güvende veya kısmen güvende hissettiklerini belirtti.

güvende hissetmediklerini belirtirken, erkeklerin yalnızca % 60'ı ve kızların % 62'si kendilerini güvende hissettiklerini belirtti.⁴⁷ Okulda internetin güvenli bir şekilde nasıl kullanılacağını öğrencilere öğretilmesi son derece önemli. Kosova'da son yıllarda genç yaş gruplarını da etkileyen⁴⁸ **cinsiyete dayalı şiddet ve cinayet vakalarında** artış kaydedildi.⁴⁹ 2020'de, 15-29 yaşlarındaki kızların ve kadınların yaklaşık % 16'sı (erkek çocukların ve erkeklerin % 13'üne karşılık) aile içi şiddetin haklı olduğunu düşünüyor.⁵⁰ Aile içi şiddetin normalleşmesi Roman, Aşkale ve Mısırlı toplulukların gençleri arasında daha yaygındır.

Kosova'da dışlanmış gençlere yönelik yaklaşım ve davranışlar son yıllarda iyileşme göstermiş olsa da, bu gençler **eşitsizlik, ayrımcılık ve damgalama** gibi insani potansiyellerinin farkına varılmasını ve tam olarak kullanılmasını engelleyen olgularla karşı karşıya kalmaya devam ediyor. Kız çocukları ve kadınlar, etnik azınlıklar, engelli gençler ve kırsal bölgelerde yaşayan gençler, çok katmanlı ayrımcılık ve kısıtlayıcı kültürel normlar nedeniyle hizmetlere ve fırsatlara erişimde ek engellerle karşı karşıya kalıyor. **Kosova'da genç kadınlar** üniversite dışında eğitimin her düzeyinde yeterince temsil edilmiyor.⁵¹ Bununla birlikte, ileri düzeyde üniversite eğitime sahip olsalar bile istihdam oranları daha düşük olup, idari ve profesyonel pozisyonlarda yeterince temsil edilmemekte ve eğitim, ticaret ve sağlık sektörleri de dahil olmak üzere geleneksel rolleriyle ilgili sektörlerde aşırı temsil edilmektedirler.⁵² Kosova'da (15-24 yaş) arasında kızlar ve kadınların işsizlik oranı % 46,5 iken, genç ve erkeklerde bu oran % 33,7'dir. Gençlerin işgücüne katılımındaki cinsiyet farkı çoğu Batı Balkan ülkesinde benzer olmakla birlikte, Kosova'da genç kadınların işgücü piyasasına katılım oranı bölgedeki diğer ülkelerin yarısı veya yarısından daha azdır. 15-29 yaş grubundaki kızların ve kadınların işgücüne katılımı da (% 22) erkeklere göre (% 40) daha düşüktür.⁵³ Dahası, Kosova'daki geleneksel sosyal normlar, aile sorumluluklarını neredeyse yalnızca kadınlara yüklüyor ve bu da onların mesleki gelişimlerini ve kariyer bağlılıklarını engelliyor. Kosova'daki kızların ve kadınların % 32'si çocuk bakımı görevlerini ekonomik hareketsizliğin ana nedeni olarak bildirirken, gençlerde ve erkeklerde bu oran yalnızca % 1,1'dir.⁵⁴ Benzer şekilde, 2022'de yapılan bir araştırmaya göre, Kosova'daki kızlar ve kadınlar, erkeklere ve yetişkinlere kıyasla (günde 3,5 saat), ücretsiz bakım işlerine (günde 6,2 saat) % 44 daha fazla zaman harcıyorlar. Kosova'da dışlanmış gençlere yönelik yaklaşım ve davranışlar son yıllarda iyileşme göstermiş olsa da, bu gençler eşitsizlik, ayrımcılık ve damgalama gibi insani potansiyellerinin farkına varılmasını ve tam olarak kullanılmasını engelleyen olgularla karşı karşıya kalmaya devam ediyor. Kız çocukları ve kadınlar, etnik azınlıklar, engelli gençler ve kırsal bölgelerde yaşayan gençler, çok katmanlı ayrımcılık ve kısıtlayıcı kültürel normlar nedeniyle hizmetlere ve fırsatlara erişimde ek engellerle karşı karşıya kalıyor. Kosova'da genç kadınlar üniversite dışında eğitimin her düzeyinde yeterince temsil edilmiyor. Bununla birlikte, ileri düzeyde üniversite eğitime

⁴⁷ Save the Children 2022. Ankete katılanların %85'i Kosova'nın siber zorbalığı önlemek için daha fazlasını yapması gerektiğini düşünüyor

⁴⁸ Polise bildirilen aile içi şiddet vakalarının sayısı 2019'da 1.915 ve 2020'de 2.000'in biraz üzerindeyken 2021'de 2.400'ün üzerine çıktı ([Kvinna Till Kvinna Vakfı \(2022\): Batı Balkanlarda Kadın Hakları](#)).

⁴⁹ Ağustos 2021'de iki erkek tarafından vahşice tecavüze uğrayıp öldürülen 18 yaşındaki Marigona Osmani vakasını ve Ağustos 2022'de 11 yaşındaki çocuğa tecavüz vakasını da belirtmekte fayda var. Bu örnekte üçü reşit olmayan 5 erkek tarafından tecavüze uğradı ([Kvinna Till Kvinna Vakfı \(2022\): Batı Balkanlarda Kadın Hakları](#)).

⁵⁰ ASK & UNICEF (2020): Çoklu Gösterge Araştırması (MICS)

⁵¹ 2021/22 akademik yılında kamu ve özel üniversitelerdeki lisans düzeyindeki öğrencilerin %60'ı kız ve kadındı. Ancak genç kadınlar STEM alanlarında (Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) yeterince temsil edilmeye devam ediyor: Lisans düzeyinde STEM alanına kayıtlı öğrencilerin yalnızca %39'u kız ve kadındı (ASK 2022: Kosova Eğitim İstatistikleri 2021/ 22).

⁵² KAS (2022): İşgücü Anketi 2021

⁵³ Yukarıdaki gibi.

⁵⁴ Millennium Challenge Corporation (2018). Kosova İşgücü ve Zaman Kullanımı Araştırması Araştırma Raporu.

sahip olsalar bile istihdam oranları daha düşük olup, idari ve profesyonel pozisyonlarda yeterince temsil edilmemekte ve eğitim, ticaret ve sağlık sektörleri de dahil olmak üzere geleneksel rolleriyle ilgili sektörlerde aşırı temsil edilmektedirler. Kosova'da kızlar ve kadınlar (15-24 yaş) arasında işsizlik oranı % 46,5 iken, erkekler ve yetişkinlerde bu oran % 33,7'dir. Gençlerin işgücüne katılımındaki cinsiyet farkı çoğu Batı Balkan ülkesinde benzer olmakla birlikte, Kosova'da genç kadınların işgücü piyasasına katılım oranı bölgedeki diğer ülkelerin yarısı veya yarısından daha azdır. 15-29 yaş grubundaki kızların ve kadınların işgücüne katılımı da (% 22) olup erkeklere göre (% 40) daha düşüktür. Dahası, Kosova'daki geleneksel sosyal normlar, aile sorumluluklarını neredeyse yalnızca kadınlara veriyor ve bu da onların mesleki gelişimlerini ve kariyer bağlılıklarını engelliyor. Kosova'daki kızların ve kadınların % 32'si çocuk bakımı görevlerini ekonomik hareketsizliğin ana nedeni olarak bildirirken, erkeklerde bu oran yalnızca % 1,1'dir. Benzer şekilde, 2022'de yapılan bir araştırmaya göre, Kosova'daki kızlar ve kadınlar, erkeklere kıyasla (günde 3,5 saat) , ücretsiz bakım işlerine (günde 6,2 saat) % 44 daha fazla zaman harcıyorlar.⁵⁵

Rom, Aşkali ve Mısırlı⁵⁶ topluluklara mensup çocukların ve gençlerin Kosova'daki eğitim sistemine dahil edilmesi son on yılda iyileşme gösterse de, genel nüfusla karşılaştırıldığında hâlâ düşük kalıyor. Ortalama olarak, Roman, Aşkali ve Mısırlı çocukların % 84'ü ilk öğretime devam ediyor (genel nüfusun % 100'üne karşılık), % 63'ü alt orta öğretime devam ediyor (genel nüfusun % 93'üne karşılık) ve yalnızca % 31'i (genel nüfusun % 100'üne karşılık) yüksek orta öğretime devam ediyor (genel nüfusun % 87'sine karşılık).⁵⁷ Sonuç olarak, bu toplulukların gençleri Kosova ve Balkanlar'daki en yüksek işsizlik oranıyla karşı karşıyadır.⁵⁸ Genel nüfusun % 47'sine kıyasla 18-24 yaşlarındaki Roman, Aşkali ve Mısırlı gençlerin % 78'i istihdamda, eğitimde veya öğretimde (NEET) bulunmuyor.⁵⁹ Bu topluluklardaki kızların ve kadınların % 88'i, erkeklerin ise % 70'i NEET kategorisindedir.⁶⁰ Bu topluluklardaki kadınların yaklaşık % 4'ünün, erkeklerin ise % 21'inin istihdam edildiği varsayılmaktadır.⁶¹ Aşırı yoksulluk ve maddi yoksunlukla karşı karşıya kalan bu toplulukların gençleri, çoğu zaman kendileri için okulu bırakmak, erken evliliklere gitmek, tehlikeli işlerde çalışmak vb. gibi zor ve hatta tehlikeli kararlar almak zorunda kalıyorlardı. Erken evlilik⁶² bu topluluklarda yaygın bir sorun olmaya devam ediyor: Roman, Aşkali ve Mısırlı topluluklarda 20-24 yaşlarındaki üç kadından biri ve 10 erkekten biri 18 yaşından önce evlendiğini bildirdi.⁶³

Engelli çocuk ve gençlerden⁶⁴ yaklaşık 38.000'inin (veya % 88'inin) hiç okula kayıtlı olmadığı tahmin edilmektedir.⁶⁵ Roman, Aşkali ve Mısırlı topluluklara mensup engelli kişilerin ortalama eğitim süreleri önemli ölçüde daha azdır (% 45'i hiç okula gitmemiştir), bu da onların kaliteli istihdam fırsatlarını

⁵⁵ Sosyal Politikalar Enstitüsü "Musine Kokaları" (2022). [Kosova'da ücretsiz iş olarak bakım](#).

⁵⁶ 2011 nüfus sayımına göre Kosova'da Rom, Aşkali ve Mısırlı topluluklardan 35.784 kişi yaşamaktadır ve bu da toplam nüfusun yaklaşık %2'sini oluşturmaktadır.

⁵⁷ KAS & UNICEF 2020: Çoklu Göstergeler Araştırması (MICS).

⁵⁸ 2017'de yaklaşık %50 (15-64 yaş grubu için) (Dünya Bankası, UNDP, AB 2018: [Bölgesel Roman Araştırması 2017](#)).

⁵⁹ Dünya Bankası, UNDP, AB 2018: [Bölgesel Roman Araştırması 2017](#)

⁶⁰ Yukarıdaki gibi.

⁶¹ Yukarıdaki gibi.

⁶² Erken evlilik olarak da adlandırılan çocuk evlilikleri, taraflardan en az birinin 18 yaşının altında olduğu evliliklerdir.

⁶³ ASK & UNICEF (2020): Çoklu Göstergeler Araştırması (MICS)

⁶⁴ Kosova'da yaklaşık 100.000 vatandaş, yani toplam nüfusun yaklaşık %8'i, bir tür engellilikle yaşıyor.

⁶⁵ UNMIK Kosova (2019): [38.000 engelli çocuk okula gitmiyor](#)

engellemektedir.⁶⁶ 2019 verilerine göre Kosova'da engellilerin yalnızca % 15'i istihdam ediliyordu.⁶⁷ Kosova'daki engelli gençler de sağlık hizmetlerine eşitsiz ve düşük kalitede erişimle karşı karşıyadır. Kamu sağlık sistemi bireyselleştirilmiş rehabilitasyon hizmetleri sağlamadığından, bu hizmetler kısmen Kosova'daki engelli kişilere yönelik yardım kuruluşları tarafından sağlanmaktadır. Ancak çoğunun kapasitesi ve kaynakları sınırlı olduğu için bu kuruluşlar tüm engelli gençlerin ihtiyaçlarını karşılayamıyor.

Kosova'nın kırsal bölgelerinden gelen gençler de çeşitli eşitsizlikler ve engellerle karşılaşmaya devam ediyor. Bu kategorideki kaliteli eğitime erişim, kentsel alanlarda yaşayan gençlere göre daha düşüktür.⁶⁸ Yapılan bir araştırmaya göre kırsalda yaşayan 15-24 yaş arası gençlerin yüzde 76'sı işsiz.⁶⁹ Cinsiyete göre işsizliğe ilişkin sonuçlar, kırsal kesimde yaşayan kadınların işgücü piyasasında erkeklere göre dezavantajlı durumda olduğunu, kırsal kesimde yaşayan kadınların % 80,5'inin işsiz olduğunu, işsiz erkekle oranının ise % 67,6 olduğunu göstermektedir.⁷⁰

Kırsal alanlardan gelen gençler, çoğunlukla daha kentsel alanlarda faaliyet gösteren faaliyetlere erişimde coğrafi konum ve ulaşım zorluklarından dolayı, katılım faaliyetlerine erişim için gerekli hareketlilik araçlarından genellikle yoksundur. Özellikle, yaygın eğitim programları, gençlik, spor ve kültürel alanlar, rekreasyon ve çok işlevli merkezler, politik/sosyal nitelikteki faaliyetler ve diğer katılımcı faaliyetler, daha kentsel bir çevreye sahip büyük şehirlerde gerçekleştirilmektedir. Tüm coğrafi bölgelerden gençler arasında aktif katılımın önemi konusunda farkındalık ve savunuculuk eksikliği bulunmaktadır. Genç kadınlarda ve ayrıca genel olarak gençlerde, belirli bir katılımın sonucu olarak ortaya çıkabilecek faydalara ilişkin düşük farkındalık, katılım konusundaki isteksizliklerine katkıda bulunabilir.⁷¹

Kosova'daki **LBGTIQ+**⁷² topluluğunun gençlerine yönelik olumsuz algılar, nefret ve hoşgörüsüzlük dili oldukça yüksek. Dünya Bankası'nın 2018 yılında düzenlediği bir araştırmaya göre, LBGTIQ+ topluluğundan (ortalama yaş 27,6) katılımcıların % 27'si iş yerinde ayrımcılığa maruz kaldığını, % 28'i ise son 12 ayda okul/üniversite personeli tarafından ayrımcılığa maruz kaldığını bildirdi. Ayrıca % 82'si sürekli olarak çeşitli saldırı ve tacizlere maruz kaldığını, % 41'i ise fiziksel/cinsel saldırıya uğradığını veya şiddetle tehdit edildiğini bildirdi.⁷³ Ayrıca % 73'ü kendilerini güvende hissetmediklerini ve çeşitli kamusal alan veya alanlardan uzak durduklarını belirtti.

Benzer şekilde Kosova'da farklı etnik kökene sahip gençler arasında, özellikle Kosovalılar ve Sırp lar arasında **etnik ilişkiler ve etkileşimler** istenilen düzeyde değildir. Sırp gençlerinin yalnızca % 29'u ve Arnavut gençlerinin % 21'i bir birinin ortak dilini öğrenmesinin her iki toplum için de zorunlu olması

⁶⁶ Romanların, Aşkalilerin ve Mısırlıların Sesi 2018.

⁶⁷ Çocukları Kurtarın Kosova (2022): [Genç Sesler](#)

⁶⁸ Eğitim düzeyine bakıldığında, kırsal kesimde yaşayan 602 gencin (15-24 yaş) %1,7'sinin örgün eğitimi olmadığı, %16'sının yalnızca ilköğretimi tamamladığı ve neredeyse yarısının (%47) ortaöğretimi tamamladığı görülmektedir. (STK LENS, Friedrich Ebert Stiftung tarafından desteklenmektedir (2018): [Kosova Kırsal Gençliği](#))

⁶⁹ STK LENS, Friedrich Ebert Stiftung tarafından desteklenmiştir (2018): [Kosova Kırsal Gençliği](#)

⁷⁰ STK LENS, Friedrich Ebert Stiftung tarafından desteklenmektedir (2018): [Kosova Kırsal Gençliği](#)

⁷¹ ⁷¹ https://kyp-ks.com/wp-content/uploads/2022/06/Initial-Mapping-Exercise-Report_KYP.pdf

⁷² lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel, queer ve interseks kişi

⁷³ Dünya Bankası 2018: Sınırlarda Yaşam: Güneydoğu Avrupa'daki LGBTİ Kişilerin Deneyimlerine İlişkin Anket Sonuçları).

gerektiğine katılıyor.⁷⁴ Öte yandan Kosovalı gençlerin yaklaşık % 40'ı etnik gruplar arası ilişkilerin hala gergin olduğunu düşünüyor.⁷⁵ Bu bulgular aynı zamanda genel nüfusun tepkileriyle de örtüşüyor: Kosova vatandaşlarının % 42'si (ve Sırbistan vatandaşlarının % 73'ü) Kosova ile Sırbistan arasında barışın mümkün olduğunu düşünüyor.⁷⁶

Kültür ve eğlenceye (veya boş zamana) gelince, Kosovalı gençler kişisel ve mesleki gelişimlerini etkileyen faaliyetlere yeterince zaman ayırmıyorlar. En sık yaptıkları aktiviteler sorulduğunda, Kosova'daki gençlere boş zamanlarını aileleriyle vakit geçirmeye (% 70) odaklıyorlar, bunu müzik dinlemeye (% 49) ve film izlemeye (% 31) ayırıyorlar.⁷⁷ Öte yandan katılımcıların yalnızca yüzde 6'sı gönüllü çalışma, yüzde 5'i gençlik merkezi faaliyetleri, yüzde 19'u ortak yaratıcı faaliyetler ve yüzde 28'i spor faaliyetlerinde bulunduğunu belirtti.⁷⁸ Gençlerin bu tür faaliyetlere katılımı elbette kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin geliştirilmesi için uygun alanların varlığına ve şartlarına, gençlerin katılımın önemi konusunda bilgilendirilmesine veya bilinçlendirilmesine ve finansal olarak karşılanabilirliğine bağlıdır. Ayrıca, modern teknolojilerin gelişmesi gençlerin siber bağımlılığının sürekli büyümesini giderek daha fazla etkilemektedir. Kosova'daki gençler haftada ortalama 20,8 saatini internette geçirirken, haftada yalnızca 8,7 saatini okuyarak geçiriyorlar.⁷⁹ Gençlerin interneti kullanmasının iki ana nedeni akraba veya arkadaşlarla iletişim (% 85) ve sosyal ağ kullanımı (% 83) olarak belirlendi. Bu istatistik aynı zamanda AB'deki gençlerin davranışlarıyla da örtüşüyor; bunların % 84'ü interneti sosyal ağlarda vakit geçirmek için kullanıyor.⁸⁰ Bu arada Kosovalı gençlerin yalnızca % 50'si interneti eğitim veya iş amaçlı kullanıyor.⁸¹

Etkileri giderek daha görünür hale geldiğinden, **çevrenin korunmasına** ilişkin zorluklar Kosova gençliğinin söyleminde önemli bir yer tutmaya başladı. Kosova'daki gençlerin yaklaşık % 50'si çevre sorunlarına ilişkin durumu "endişe verici derecede ciddi" olarak algılıyor, bunu % 30'luk bir kesim de durumu "çok ciddi" olarak değerlendiriyor.⁸² En önemli çevre sorunları listesinde % 66'sı hava kirliliğini, % 52'si ise atık yönetimini seçti.⁸³

Bu arada, "iklim değişikliği" katılımcıların yalnızca % 3,2'si tarafından önemli bir çevre sorunu olarak görüldü.⁸⁴ Kosovalı gençlerin çevreyi korumayı ve bu konularda daha geniş toplulukların farkındalığını artırmayı amaçlayan çeşitli faaliyetlere katılımıyla ilgili olarak, GAIA organizasyonunun 2019 yılında yaptığı ankete katılan gençlerin yaklaşık % 29'u düzenli olarak çevrenin korunmasını teşvik ettiklerini söyledi. % 25'i çevre korumayı yalnızca sosyal medya aracılığıyla desteklediğini belirtirken, % 19'u çevre korumayı teşvik etme konusunda hiç yer almadığını belirtti.⁸⁵

---

⁷⁴ Friedrich Ebert Stiftung (2019): Gençlik Araştırması, Kosova. Genç Arnavutların üçte birinden fazlası ve genç Sırbilerin neredeyse yarısı başka bir dil öğrenmeye gerek olmadığına inanıyor.

⁷⁵ UNKT (2021): Kosova'daki gençlerin zorlukları ve bakış açıları

⁷⁶ Dünya Bankası (2021): Risk ve Dayanıklılık Değerlendirmesi, Kosova

⁷⁷ Yukarıdaki gibi.

⁷⁸ Yukarıdaki gibi.

⁷⁹ UNKT (2021): Kosova'daki gençlerin zorlukları ve bakış açıları

⁸⁰ Eurostat 2022: [İnternet kullanım sıklığı](#)

⁸¹ Friedrich Ebert Stiftung (2019): Gençlik Araştırması, Kosova

⁸² GAIA 2019: Kosovalı gençlerin Kosova'daki çevresel duruma ilişkin algıları

⁸³ Yukarıdaki gibi.

⁸⁴ Yukarıdaki gibi.

⁸⁵ Yukarıdaki gibi.

Gönüllülük konusunda KoVo'nun gönüllülük için mevcut platformu tüm paydaşlar tarafından aktif olarak kullanılmıyor ve kontrol mekanizmaları mevcut değil. İstişareler yoluyla elde edilen bilgiler, yerel STK'ların ve diğer kuruluşların önemli bir kısmının platformdan haberdar olmadığını ve/veya haberdar oldukları durumlarda gönüllülerin nasıl kayıt altına alınacağı konusunda bilgi sahibi olmadıklarını göstermektedir. Ayrıca gençler gönüllü çalışma saatlerinin kaydedilmesi ve bunların olası kullanımı konusunda da bilgi sahibi değiller. Ayrıca farklı teşvik ve/veya motivasyonlar da sistemin bir parçası değildir. Ayrıca, gönüllülerin nasıl sürece dahil edileceğine ve gönüllü çalışma sürecine ilişkin belediye düzeyinde düzenlemelerin olmayışı, gençler için daha fazla sorun yaratmaktadır. Bu aynı zamanda gençlerin gönüllü çalışmalara ilgilerinin azalmasına da neden oluyor çünkü hiçbir fayda görmüyorlar.

IV. Vizyon, Stratejik Hedef ve Öncelik Önlemleri

Bu Stratejinin vizyonu, stratejik hedefi ve öncelikli tedbirleri, Strateji taslağının hazırlanması sürecinin ikinci aşamasında gençlerle geliştirilen diyalogun bir parçası olarak belirlenen Kosova gençliğinin tutum ve önceliklerini yansıtmaktadır.⁸⁶ Gençlerle geliştirilen ve canlı tartışmalarla geliştirilen çevrimiçi anketten alınan yanıtlara göre, Kosova'daki gençlerin karşılaştığı on temel zorluk, kaliteli eğitime erişim, ruh sağlığı, istihdam, ifade özgürlüğü, güvenlik konuları, taciz, cinsel şiddet, cinsiyete dayalı şiddet ve kamu güvenliğinin yanı sıra engelli gençlerin dahil edilmesi gibi en savunmasız grupların dahil edilmesine ilişkin konular ileri sürüldü.

Anket sonuçlarına ve doğrudan tartışmalara ek olarak, bu Stratejide ele alınması gereken en öncelikli zorlukların belirlenmesi veya seçilmesi, aynı zamanda mevcut tüm sektörel stratejilerin, eylem planlarının ve benzer politikaların ayrıntılı olarak incelenmesine ve analizine dayanmaktadır. Bizzat gençler tarafından belirlenen ve önceliklendirilen dokuz temel tematik alan şöyle tespit edildi: 1) Eğitim, 2) Sağlık, 3) İstihdam, 4) Güvenlik, 5) Çevre Koruma, 6) Gönüllülük, 7) Sivil Katılım, 8) Kültür ve Rekreasyon ve 9) Eşitlik ve geniş katılım.

Daha spesifik olarak, bu analizin amacı, diğer mevcut Stratejiler tarafından iyi bir şekilde ele alınan ve hiç ele alınmayan (veya etkili bir şekilde ele alınmayan) tematik alanları ve belirli gençlik sorunlarını belirlemektir. Bu analize göre, mevcut Stratejiler tarafından iyi bir şekilde ele alınan tematik alanlardan ikisinin istihdam (Gençlik Garantisi 2023-2025 Uygulama Planı'nda ayrıntılı ve kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır)⁸⁷ ve kaliteli eğitime erişim olduğu açıktır. (Eğitim Stratejisi 2022-2026 aracılığıyla ele alınmıştır).

Bu bulgular dikkate alınarak, bir yandan gençlerin karşılaştığı sorunları etkili bir şekilde ele alan, sektörel stratejileri içeren, diğer yandan henüz ele alınmayan diğer alanlara veya zorluklara odaklanan bu Stratejinin şemsiye yaklaşımının uygulanmasına karar verildi. Örneğin, Stratejiler ve/veya diğer mevcut sektörel belgeler (istihdam ve kaliteli eğitime erişim alanındakiler gibi) bu Stratejiye dahil edilmiştir, ancak planlı müdahaleler olduğundan onlar için bu alanlara yönelik herhangi bir müdahale

⁸⁶ Yani Stratejide ele alınması gereken zorlukların belirlenmesi, istişare edilmesi ve seçilmesi aşaması.

⁸⁷ Gençlik Garantisi, 29 yaşın altındaki her gencin örgün eğitimden ayrıldıktan veya eğitimden ayrıldıktan sonra işsizlik anından itibaren dört ay içinde kaliteli istihdam, sürekli eğitim ve/veya çıraklık veya stajyerlik programına erişme hakkını güvence altına almak amacıyla tüm AB Üye Devletleri tarafından üstlenilen siyasi bir taahhüttür.

veya politik önlem tanımlanmayacaktır.⁸⁸ Eylem planlarındaki belirli eylemler arasında Akıl sağlığı, güvenlik, kapsayıcılık, çevre korunumu, sivil katılım gibi başka herhangi bir stratejik belgede ele alınmayan (veya iyi ele alınmayan) diğer konu veya zorluklar, siyasi tedbirlerin ve önlemlerin taslağının hazırlanması yoluyla doğrudan bu Stratejide ele alınmaktadır.

Vizyon

GiDS'in vizyonu, **tüm gençlerin, ayırım gözetmeksizin, ihtiyaçlarının ve haklarının, tam insani potansiyellerine ulaşmalarını ve toplumun her alanına aktif olarak katılmalarını sağlayacak şekilde gerçekleştirmeleridir.**

Amaçlar

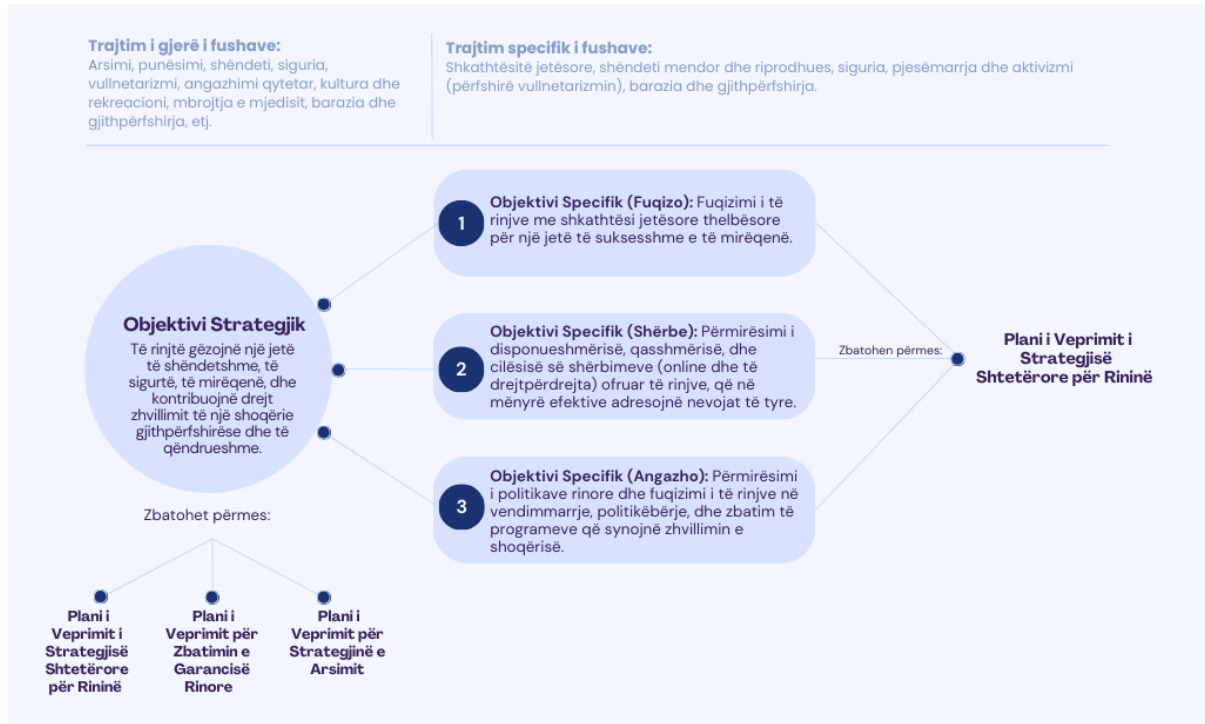
GiDS'in vizyonunun stratejik bir amaç ve üç özel hedef aracılığıyla uygulanması amaçlanmaktadır. Stratejik hedef, **gençlerin sağlıklı, güvenli, konforlu bir yaşam sürmeleri, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir toplumun gelişimine katkıda bulunmak** olarak belirlenmiştir. Bu stratejik hedef doğrultusunda eğitim, istihdam, sağlık, güvenlik, gönüllülük, sivil katılım, kültür ve eğlence, çevre koruma, eşitlik ve kapsayıcılık gibi gençlikle ilgili temel alanlarda genel iyileştirmelerin sağlanması bekleniyor. Başka bir deyişle, stratejik hedef, Kosova gençliğinin 2024-2032 dönemi için genel istikametine yön veren daha geniş, uzun vadeli ve üst düzey bir hedefi temsil etmektedir. Bu hedefle ulaşılması amaçlanan başarılarından bazıları arasında genç işsizlik oranının azaltılması, NEET kategorisindeki gençlerin sayısının azaltılması, eğitim kalitesinin artırılması (PISA testi sonuçlarına göre), zihinsel becerilerin iyileştirilmesi yer alıyor. Diğer yandan gençlerin sağlığı ve üremesi, gençlerin güvenliğine ilişkin endişelerin azaltılması (hem fiziksel hem de siber), gençlerin karar alma süreçlerine, gönüllülüğe katılımının artırılması da hedefler arasında yer almaktadır. Bu stratejik hedef, hem ulusal hem de belediye düzeyinde kalkınmanın kilit ortakları olarak tüm ilgili aktörlerin ve gençlerin sinerjisini, koordinasyonunu ve yakın etkileşimini gerektiren Stratejinin sektörler arası yaklaşımını yansıtan kapsayıcılık ve sürdürülebilirlik ilkesini içermektedir.

Stratejik hedefe üç stratejik belgenin uygulanmasına dayalı olarak ulaşılması beklenmektedir. Genç istihdamıyla ilgili iyileştirmelerin Gençlik Garantisi ve ilgili Eylem Planı'nın uygulanmasıyla, eğitimle ilgili iyileştirmelerin ise Eğitim Stratejisi ve Eylem Planı'nın uygulanmasıyla sağlanması bekleniyor. Öte yandan, yaşam becerileri, ruh sağlığı, cinsel sağlık ve üreme sağlığı, güvenlik kaygıları, güvenlik, gençlerin katılımı ve katılımı gibi diğer stratejik belgelerde ele alınmayan veya yeterince ele alınmayan gençler için diğer önemli konular (gönüllülük dahil), eşitlik ve kapsayıcılık vb. gibi konular bu Strateji tarafından üç spesifik hedef aracılığıyla doğrudan ele alınacaktır. Bu hedefe ulaşmanın izlenmesi ve değerlendirilmesinin yapılacağı stratejik hedef için tanımlanan göstergeler, göstergeler pasaportuna yansıtılmıştır (bu belgenin Ek 2'si).

Şekil 1. GiDS'in stratejik objektif ve spesifik objektiflerinin uygulanması için Etkinlik Planları

Figura 1. Planet e veprimit për zbatimin e objektivit strategjik dhe objektivave specifike të SSHR-së

⁸⁸ Eğer bu tür belgeler mevcut kapsam döneminin (yani 2024-2032) ötesinde devam etmeyecekse, o zaman bu alanlara yönelik somut tedbir ve eylemler geliştirilecek ve bu Stratejinin bir parçası olacaktır.

GiDS, üç spesifik hedef aracılığıyla üç eylem alanına odaklanmaktadır; bunlar üç anahtar kelime ile özetlenmiştir: **Güçlendir, Hizmet Et ve Etkileşime Geç**. Her özel hedef, Kosova'da dışlanmış gençleri (kız çocukları ve kadınlar, engelli gençler, azınlık topluluklarından gençler, kırsal alanlardan gençler, yoksulluk içinde yaşayan gençler vb.) hedef alan politika önlemlerini ve eylemleri içerir. Başka bir deyişle, eşitlik ve kapsayıcılık Stratejinin üç özel hedefinin her birine zımnen dahil edilecektir. Strateji, kapsayıcılık ve eşitliği üç ana sütuna entegre ederek daha adil, eşit ve birlik içinde bir toplum inşa etmeyi amaçlıyor. GiDS'nin özel hedefleri aşağıda daha ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Özel Hedef 1: Başarılı ve müreffeh bir yaşam için gençleri temel yaşam becerileriyle güçlendirmek veya donatmak. Bu hedef aracılığıyla, Kosovalı gençlere kişisel ve mesleki gelişimleri için gerekli olan yaşam becerilerini kazandırmak ve başkalarıyla uyum içinde, rahat ve başarılı bir yaşam sürmelerini sağlamak amaçlanmaktadır. Bu hedef kapsamında uygulanması beklenen spesifik önlem/müdahale ve eylemler, i) Sağlık eğitimi (fiziksel, cinsel ve zihinsel), ii) Sosyo-duygusal beceriler, iii) Dijital beceriler ve bilgisayar bilgisi, iv) Yurttaşlık eğitimi, v) Güvenlik ve sosyal uyum eğitimi, vi) Çevre koruma eğitimi, vii) Kültür, sanat ve spor eğitimi vb. Gençlere yaşam becerileri kazandırmanın çeşitli müdahalelerle yapılması planlanıyor.⁸⁹ Geniş kapsamlı eğitim ve gençlik çalışması (genç hareketliliğine destek ve diaspora gençlerinin doğrudan katılımı dahil), örgün eğitim (yani bu konuların öğretimde daha etkili bir şekilde çerçevesi), tek dijital giriş noktası olarak bir Gençlik Platformunun geliştirilmesi ve tanıtılması yoluyla Gençlere yönelik çeşitli bilgi ve hizmetlerin sunulması, kendi kendine öğrenme programlarının geliştirilmesi, merkezi ve yerel düzeyde finanse edilen programların koordinasyonunun iyileştirilmesi vb. Kosova'da mevcut Avrupa Gençlik Kartı (EYCA)⁹⁰

⁸⁹“Skills for Health” Skills-based health education including life skills: An important component of a Child-Friendly/Health-Promoting School. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42818/924159103X.pdf?isAllowed=y&sequence=1>

⁹⁰ Avrupa Gençlik Şartı Derneği (EYCA) 1987 yılında kurulmuştur ve merkezi Belçika'nın Brüksel şehrinde bulunmaktadır. 36 Avrupa ülkesindeki 41 bağlı kuruluştan oluşan ve 7 milyondan fazla genç kart sahibine sahip, kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. Üye kuruluş gençlik kartını yönetir ve gençlere hareketlilik, konaklama, kültür alanlarında avantajlar sunmanın yanı sıra hizmet ve ürünlerde indirimler sunar. EYCA ayrıca Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi, Euro Masası ve Avrupa Gençlik Forumu ile ortaklaşa çalışmaktadır.

Özel Hedef 2: Gençlere sunulan ve ihtiyaçlarını etkili bir şekilde karşılayan hizmetlerin (çevrimiçi ve canlı) ve desteğin kullanılabilirliğini, erişilebilirliğini ve kalitesini artırmak. Bu amaç kapsamında öngörülen siyasi tedbirler, i) Ruh sağlığı, ii) Cinsel sağlık, iii) Uyuşturucu madde bağımlılığı ve kullanımı ve iv) Tacizin önlenmesi veya raporlanması, zorbalık ve şiddet (çeşitli biçimlerde) vb. Planlanan ana müdahalelerden bazıları, kaliteli çevrimiçi hizmetlerin sağlanmasını (örneğin Çevrimiçi Platform aracılığıyla), doğrudan sağlanan hizmetlerin iyileştirilmesini (profesyonellerin ve/veya hizmet sağlayıcıların sayı ve kapasitelerinin artırılması, yeterli ve kapsayıcı hizmetlerin geliştirilmesi veya oluşturulması dahil) içermektedir. Bu hizmetlerin sağlanması için alanlar vb.), hizmetlerin eksikliklerinin daha iyi anlaşılması için çeşitli araştırma ve analizlerin düzenlenmesi ve bunlardan elde edilen önerilerin uygulanması, gençlerin hizmetlerin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesine dahil edilmesi. sağlanan hizmetler vb.

Özel Hedef 3: Gençlik politikalarının iyileştirilmesi ve gençlerin karar alma, politika oluşturma ve toplumun kalkınmasını amaçlayan programların uygulanması konusunda güçlendirilmesi. Bu hedef, gençlerin hem kişisel olarak hem de toplumda ve toplumda olumlu değişimin aktörleri olarak gelişimini ve güçlendirilmesini daha etkili ve verimli bir şekilde desteklemek amacıyla gençlik politikalarını geliştirmek amacıyla çeşitli siyasi önlemlerin uygulanmasını öngörmektedir. Bu hedef kapsamında öngörülen müdahalelerden bazıları şunlardır: gençlik yapılarının (Merkezi Gençlik Konseyi, Yerel Gençlik Konseyleri, gençlik merkezleri vb.) ve gençlik örgütlerinin (gençlik konseyleri, öğrenci konseyleri, üniversite öğrenci parlamentoları) yeniden düzenlenmesi ve güçlendirilmesi. vb.) gençlik örgütleri ve gençlere yönelik organizasyonlar, gençlik alanlarının (yani gençlik merkezlerinin) niteliksel ve kapsamlı standartlara göre oluşturulması ve işlevselleştirilmesi, Gençlik Geliştirme Ajansının (gençlik geliştirme ajansının) işlevsel hale getirilmesi ve güçlendirilmesi (gençlik merkezleri) Gençlik Kanunu Taslağı), gönüllülüğün teşvik edilmesi ve kalitesinin artırılması, gençlerin politika yapımcılarla düzenli ve yapılandırılmış diyaloglara dahil edilmesi, gençlerin karar alma, politika oluşturma ve kalkınma süreçlerine katılımını teşvik eden mekanizmaların güçlendirilmesi veya oluşturulması topluluklarının güçlendirilmesi ve gençlerin bu süreçlere katılımına yönelik modellerin uygulanması konusunda kurumların ve gençlerin kapasitelerinin artırılması, yasal çerçevenin ve kanıtlara dayalı politikaların gözden geçirilmesi, gençlik verilerinin toplanması, işlenmesi ve düzenli olarak raporlanması için etkili ve sürdürülebilir bir sistem oluşturulması, vesaire.

V. Uygulama, İzleme ve Değerlendirme Mekanizmaları

Uygulama ve Koordinasyon Mekanizmaları

GiDS'in uygulanması Hükümet tarafından onaylanacak üç eylem planına göre gerçekleştirilecektir. İlk eylem planı 2024-2026 dönemini, ikincisi 2027-2029 dönemini, son eylem planı ise 2030-2032

dönemini kapsayacak. Bu Stratejinin bir parçası olarak (ek eylem planları olarak), Gençlik Garantisinin uygulanmasına yönelik Eylem Planı ve Eğitim Stratejisinin uygulanmasına yönelik Eylem Planının ilgili bölümleri dikkate alınacaktır (yani, bu planın özel hedefi eğitimde kalitenin yükseltilmesiyle ilgilidir). Bu tür ek planların mevcut kapsam döneminin (yani 2024-2032) ötesinde devam etmeyeceği durumlarda, söz konusu belgelerin ele aldığı alanlar için bu Stratejinin doğrudan bir parçası olacak somut önlem ve eylemler geliştirilecektir. Stratejinin uygulanmasından eylem planlarında yer alan tüm kurumlar sorumlu olacaktır.

Buna, Gençlik Garantisi 2023-2025 Uygulama Planı ve Eğitim Stratejisi Eylem Planı (2022-2026) Taslağı gibi, gençlerin karşılaştığı spesifik zorlukları ele alan eylem planlarının veya diğer mevcut stratejilerin parçası olan kurumlar dahildir. Geçiş Dönemi Adalet Stratejisi⁹¹ ve Göç Stratejisi 2021-2025 ve ilgili kurumlar, çalışma grubunun bir parçası olarak teknik düzeyde ve ayrıca Gençlik için Devlet Komisyonu'nun (GiDK) bir parçası olarak karar alma düzeyinde her üç ayda bir koordinasyon toplantıları yapacak. Belediye düzeyi, merkezi ve yerel düzeyler arasındaki gerekli işbirliğinin Ek 3'te detaylandırıldığı Stratejinin uygulanmasını sağlamada özel bir rol oynamaktadır. Faaliyetlerin maliyetine ve sorumlu, öncü ve/veya destekleyici kurumların bütçesine bağlı olarak uygulamaya yönelik finansman kaynakları, yürürlükteki mevzuata göre yıllık ve ara vadeli planlamalarla bütçe tahsislerine tahsis edilir ve Kosova'daki bağışçı topluluğu tarafından desteklenir.

İzleme ve değerlendirme

Stratejinin uygulanmasının izlenmesi, müdahalelerin/önlemlerin yanı sıra belirli eylem veya faaliyetlerin uygulanmasına ilişkin bilgilerin toplanması ve analiz edilmesinden oluşan sürekli bir süreçtir. Uygulamanın denetlenmesi, uygulanan eylemleri, tahsis edilen ve harcanan mali kaynakları düzenli olarak izler ve bunları, Stratejinin uygulanmasının etkinliğini ve verimliliğini değerlendirmek için eylem planıyla karşılaştırır. Performans izleme, farklı düzeylerde elde edilen sonuçları gözlemlerken: (i) öncelikli önlemler, (ii) spesifik hedefler ve (iii) stratejik hedefler nazare alınır. Öncelikli tedbirler kapsamındaki eylemlerin uygulanmasının izlenmesi, tahsis edilen ve harcanan mali kaynakların takibi, Stratejinin uygulanmasına yönelik eylem planı esas alınarak yapılacaktır. Öte yandan, performans izleme veya sonuçların izlenmesi, öncelikli önlemlere, özel hedeflere ve stratejik hedeflere yönelik performans göstergelerinin belirlendiği göstergeler pasaportu (bu belgenin Ek 2'si) temelinde yapılacaktır.

Öncelikli tedbirlerin, eylemlerin, tahsis edilen ve harcanan mali kaynakların uygulanmasının takibi altı ayda bir, performans takibi ise yıllık olarak gerçekleştirilecektir. Kültür, Gençlik ve Spor Bakanlığı (KGSB), ilgili kurumlardan izleme bilgilerinin toplanması ve sistematik hale getirilmesinden ve değerlendirilmeye üzere GiDS'e sunulacak⁹² ve aynı zamanda yayınlanacak ilgili izleme raporunun (altı aylık ve yıllık) taslağının hazırlanmasından sorumlu olacaktır. Raporlama döneminden sonraki ay sonunda hazırlanan altı aylık rapor, eylem planının uygulanmasının takibi amacıyla hazırlanmaktadır. Bu rapor, eylem planında tanımlanan aksiyonların tamamlanmasına, gecikmelerin nedenlerine, aksiyonların uygulanmasına ilişkin risklere ve sonraki adımlara odaklanmaktadır. Yıllık rapor ise takip

⁹¹ Geçiş Dönemi Adalet Strateji Taslağı, Kosova Cumhuriyeti Hükümeti tarafından onaylanmasıyla uygulanmaya girer.

⁹² Gençlik Devlet Komisyonu, sektörel ve sektörler arası gençlik politikalarının uygulanmasına yönelik en yüksek kurumlar arası koordinasyon mekanizması olarak 11 Ağustos 2021'de Kosova Cumhuriyeti Hükümeti tarafından kuruldu. Komisyon, Gençlik için Devlet Stratejisinin taslak hazırlama ve uygulama sürecinin önemli bir parçasıdır. Yeni Gençlik Kanununda da öngörüldüğü üzere KDK'nun bu strateji kapsamındaki rolü, uygulamayı izlemek ve stratejinin yıllık raporunu onaylamaktır.

eden yılın ilk çeyreğinin sonunda hazırlanır. Eylem planında tanımlanan eylemlerin zamanında tamamlanması ve mali kaynakların kullanılmasının yanı sıra, yıllık raporun odak noktası, öncelikli önlemlerin sonuç ve hedeflerinin yanı sıra belirli hedeflerin karşılaştırılarak elde edilmesinin gözden geçirilmesi ve analiz edilmesidir. İzleme ve değerlendirme çerçevesinde tanımlanan göstergelerin amaçları doğrultusunda, Stratejinin uygulanması sırasında olası engellerin ve bu ana engelleri giderebilecek alternatif önlemlerin analiz edilmesi yapılır. Bu raporlar daha sonra inceleme, onay ve daha fazla rehberlik için Devlet Gençlik Komisyonuna sunulur.

Stratejinin değerlendirilmesi kapsamında, biri Stratejinin ikinci aşamasının (2027 - 2029) bitiminden önce ve diğeri Stratejinin (2030 - 2032) sonunda olmak üzere iki değerlendirme çalışması gerçekleştirilecektir. İlk değerlendirme çalışması (ara değerlendirme), öncelikli tedbirlerin uygulanmasının yanı sıra elde edilen sonuçları da analiz edecektir. Ara değerlendirme, mevcut durumu karşılaştırarak, genel bağlamdaki değişiklikleri vurgulayacak ve 2030 - 2032 Stratejisi'nin uygulanmasının üçüncü aşamasının başlamasından önce hedeflerin, öncelikli tedbirlerin ve temel eylemlerin konuyla alakalı olup olmadığına karar verecektir. Bu değerlendirme aynı zamanda Stratejinin hedefleri ile ulusal öncelikler ve politikalar arasında hâlâ tam bir tutarlılığın olup olmadığını da inceleyecektir. Ara dönem değerlendirmesi, izleme sisteminden ve genel bağlamdan elde edilen bilgilere dayanacak ve Stratejinin eylem planının revize edilmesi için ip ucları sağlayacaktır. 2031 - 2032 yıllarında gerçekleştirilecek nihai değerlendirmede Stratejinin tüm gelişimi bir bütün olarak analiz edilecektir. Bu değerlendirme, Stratejinin öncelikli önlemlerinin etkinliği, önemi ve uygunluğu, verimliliği, kapsayıcılığı ve sürdürülebilirliği hakkında rapor verecektir.

EK 1: Etkinlik Planı (2024-2026)

Eylem Planı Taslağı (2024-2026)

I.	Stratejik Amaç 1: Gençlerin sağlıklı, güvenli ve müreffeh bir yaşam sürmeleri, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir toplumun gelişimine katkıda bulunmaları.				
I.1	Spesifik Hedef 1: Başarılı ve tatmin edici bir yaşam için gençleri temel yaşam becerileriyle güçlendirmek⁹³				
N	Gösterge	Temel değer	2024	2025	2026
o					
.					
1	Yaygın eğitim ve gençlik çalışmaları yoluyla yaşam becerileriyle güçlendirilen	7,600 (2022)	15,000	20,000	25,000

⁹³ Bu hedef kapsamında uygulanması beklenen spesifik önlem/müdahale ve eylemler, yaşam becerilerinin farklı alanlarını kapsamaktadır: i) Sağlık eğitimi (fiziksel, cinsel ve zihinsel), ii) Sosyo-duygusal beceriler, iii) Dijital beceriler ve bilgisayar bilgisi, iv) Yurttaşlık eğitimi, v) Güvenlik ve sosyal uyum eğitimi, vi) Çevre koruma eğitimi, vii) Kültür, sanat ve spor eğitimi vb.

	gençlerin sayısı (cinsiyete göre ayrılmış)				
2	Örgün eğitim yoluyla yaşam becerileriyle güçlendirilen gençlerin sayısı (cinsiyete göre ayrılmış)	Veri mevcut değil	18,000	23,000	28,000
3	Çevrimiçi platform aracılığıyla yaşam becerileriyle güçlendirilen gençlerin sayısı (cinsiyete göre ayrılmış)	0	0	10,000	50,000
4	Yararlanıcıların memnuniyet düzeyi	Veri mevcut değil	Veri mevcut değil	% 70 memnun ve çok memnun	% 70 memnun ve çok memnun
5	(i) yaygın eğitim ve gençlik çalışmaları, (ii) örgün eğitim ve (iii) çevrimiçi platform aracılığıyla yaşam becerileriyle güçlendirilen ötekileştirilmiş gençlerin yüzdesi	Veri mevcut değil	10%	15%	20%
	(i) yaygın eğitim ve gençlik çalışmaları, (ii) örgün	Veri mevcut değil	10%	15%	20%

	eğitim ve (iii) çevrimiçi platform aracılığıyla yaşam becerileriyle güçlendirilen engelli gençlerin yüzdesi													
	(i) yaygın eğitim ve gençlik çalışmaları, (ii) örgün eğitim ve (iii) çevrimiçi platform aracılığıyla yaşam becerileriyle güçlendirilen kırsal kesimdeki gençlerin yüzdesi	Veri mevcut değil		20%		30%		40%						
No	Önlem	Eylem ⁹⁴	Son Teslim Tarihi	Bütçe			Finansman Kaynağı	Sorumlu Kurum(lar)	Destekleyici Kurum(lar)	Önlem Göstergeleri	Çıktı Değerler			
				Yıl N1	Yıl N2	Yıl N3					2024	2025	2026	
1.1.1	Kaliteli yaygın eğitim ve kaliteli gençlik çalışmaları yoluyla gençlere yaşam becerileri kazandırmak	2024-2026 döneminde ele alınması gereken öncelikli alanlarda (akıl sağlığı, üreme ve cinsel sağlık, güvenlik, uyuşturucu madde bağımlılığı, kültür ve spor, etnik gruplar arası ilişkiler, çevre vb.) gençlere odaklanan yaygın eğitim programlarının haritalandırılması.	2024 - 2025	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	/	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI / DR)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	Belirtilen standartları karşılayan programların yüzdesi	0%	2024 yılı	2025 yılı	2026 yılı

⁹⁴ Mümkün olduğunda, bu özel hedefte öngörülen eylemler, Kosova'daki marjinal gruplardan gençlerin (genç kadınlar, engelli gençler, başkalarından gençler, kırsal kesimden gençler, yoksulluk içinde yaşayan gençler, LGBTIQ+ topluluğundan gençler gibi) özel olarak hedeflenmesi için özel önlemleri (kota belirleme vb. gibi) içerecektir.

	Strateji tarafından finanse edilen yaygın eğitim ve gençlik çalışması programlarının kalite standartlarının belirlenmesi	2024	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	/	/	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI / DR)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	aracılığıyla ele alınan yaşam becerileri türü			d	n
	Bu standartların yaygın eğitim veren tüm kuruluşlara kamuoyuna duyurulması çağrısı	2024	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	/	/	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI / DR)	Hepsi	/				a	a
	Belirlenen öncelikli alanlar için gençlerin yaşam becerilerinin geliştirilmesine yönelik kamu çağrılarının düzenlenmesi	2026	120,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	120,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	120,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (Mbështetje OJQ-ve qëmbështesinqendratmësimor e/ komunitet RAE) (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	Hepsi	/				a	a

			20,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI)	(SAĞLIK BAKANLIĞI)	3,000 EUR (ME)	3,000 (ME)	BAKANLIĞI (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI / DR) (SAĞLIK BAKANLIĞI) (ME)							
	Başvuru sürecinin dijitalleştirilmesi ve kamu çağrılarında başvuruların değerlendirilmesi (bireyler ve sivil toplum kuruluşları için)	2025	50,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	/	/		Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI / Departmanı i Admınistratė s Qendrord e)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI					
	Öncelikli alanlara yönelik akran eğitimcileri aracılığıyla eğitim etkinliklerinin sağlanması	2024 - 2026	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)		Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI / Bölge Müdür	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	UNICEF, BİRLEŞMİŞ MİLLETLER NÜFUS FONU					

						LÜĞÜ)								
	"Okulda sanat ve spor" programlarının pilot uygulaması ve yaygınlaştırılması	2024 - 2026	300,000 (DS) 500,000 (DK)	300,000 (DS) 600,000 (DK)	300,000 (DS) 700,000 (DK)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI VE SPOR BAKANLIĞI/D)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	Eğitim kurumları bünyesinde düzenlenen ders dışı fiziksel aktivitelere katılan öğrenci sayısı (ULUSAL KALKINMA PLANI)	95,000	19,000	20,000		
	Belirlenen öncelikli alanlarda gençlik kamplarının düzenlenmesi	2024 - 2026	50,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI) 50,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI) 50,000 (DIŞİŞLERİ VE DİASPORA BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	50,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI) 65,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI) 50,000 (DIŞİŞLERİ VE DİASPORA BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	50,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI) 80,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI) 50,000 (DIŞİŞLERİ VE DİASPORA BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI VE SAĞLIK BAKANLIĞI) 80,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI) 50,000 (DIŞİŞLERİ VE DİASPORA BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI) 50,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI, SAĞLIK BAKANLIĞI, DIŞİŞLERİ VE DİASPORA BAKANLIĞI, YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	/	KALKINMA PLANI)					

			BAK ANL IĞI)	ANL IĞI)	(İÇİŞL ERİ BAK ANLI ĞI)	BAK ANLI ĞI)								
			50,000 (İÇİŞLERİ BAK ANL IĞI)	50,000 (İÇİŞLERİ BAK ANL IĞI)										
		Eğlence ve sağlık amaçlı fiziksel aktiviteyi teşvik etmek ve geliştirmek amacıyla spor organizasyonlarının desteklenmesi (ULUSAL KALKINMA PLANI)	2024 - 2026	100,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAK ANL IĞI)	100,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAK ANL IĞI)	100,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAK ANL IĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAK ANLI ĞI/D S)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKAN LIĞI	/					
		Kosova gençliği ve diaspora arasındaki etkileşimi teşvik edecek programların düzenlenmesi	2024 - 2026	30,000 - 50,000 (EĞİTİM, BİLİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAK ANL IĞI)	30,000 - 50,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAK ANL IĞI)	30,000 - 50,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAK ANL IĞI)	Kosova Bütçesi Grant e mobilite (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAK ANLI ĞI)	DIŞİŞLERİ VE DIASPORA BAKAN LIĞI dhe KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKAN LIĞI	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKAN LIĞI					

	Gençlerin Avrupa Gençlik Kartı Organizasyonu'na kayıt olmaları ve kültürel değişim programlarına, eğitim programlarına (örn. Erasmus), Avrupa ülkelerindeki iş uygulamalarına (stajlar) ve Avrupa Gençlik Kartı ile ilgili diğer faaliyetlere katılımlarının desteklenmesi	2024 - 2026	10 000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10 000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10 000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova ve Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	DIŞİŞLERİ VE DİASPORA BAKANLIĞI, SANAYİ, GİRİŞİMCİLİK VE TİCARET BAKANLIĞI				
	Avrupa Gençlik Kartı ile sunulan hizmetlerin iyileştirilmesi ve gerekli iyileştirmelerin gerçekleştirilmesine yönelik gençlerin izlenimlerinin toplanmasına yönelik anket düzenlenmesi	2024 - 2026	5 000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	5 000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	5 000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova ve Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	DIŞİŞLERİ VE DİASPORA BAKANLIĞI, SANAYİ, GİRİŞİMCİLİK VE TİCARET BAKANLIĞI				
	Gençlik çalışanlarının kapasitelerinin artırılması	2024 - 2026	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova ve Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI				
	Kamu çağrılarını yararlanıcıların kayıt altına	2024	10,000	/	/	Kosova ve	KÜLTÜR, GENÇLİK					

		alınması, izlenmesi ve raporlanmasına yönelik bir sistemin tasarlanması		(KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)			Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	K VE SPOR BAKANLIĞI						
		Etnik gruplar arası ilişkileri ve Kosova'nın farklı topluluklarından gençler arasındaki etkileşimi geliştirmek amacıyla Geçiş Dönemi Adaleti Stratejisi Eylem Planı'nın ⁹⁵ uygulanması	2024 - 2026	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (ADALET BAKANLIĞI) (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	ADALET BAKANLIĞI	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI					
1.1.2.	Örgün eğitim yoluyla gençlere yaşam becerileri kazandırmak	Örgün eğitimde bu konuların (örneğin sosyo-duygusal eğitim, cinsel eğitim ve üreme eğitimi vb.) öğretilmesinin çerçevesinde veya güçlendirilmesi için en iyi yolu belirlemek için analiz geliştirmek	2024	5,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAK	/	/	Kosova Bütçesi (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAK	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Düzenli ve sistematik olarak anlatılan konuların sayısı & SKH 4.7.1 ((i) Küresel vatandaşlık eğitimi	2024 yılı açılımlarında	2024 yılı açılımlarında	2024 yılı açılımlarında	2024 yılı açılımlarında

⁹⁵ Geçiş Dönemi Adaleti Stratejisinin Kosova Cumhuriyeti Hükümeti tarafından onaylanacağı varsayılmaktadır.

				ANLIĞI)			ANLIĞI)			ve (ii) toplumsal cinsiyet eşitliği ve insan hakları da dahil olmak üzere sürdürülebilir kalkınma eğitiminin her düzeyde dahil edilme derecesi : (a) ulusal eğitim politikaları (b) müfredat; (c) öğretmen eğitimi ve (d) öğrenci değerlendirilmesi)	n a c a k	l a n a c a k
	Belirli konuların öğretilmesini güçlendirmek amacıyla öğretmenlere yönelik kılavuzların geliştirilmesi ve mevcut kılavuzların uygulanması	2024	2,500 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	/	/	Kosova Bütçesi (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	Belediyeler (YEREL YÖNETİM BAKANLIĞI), UNICEF (UPP)				
	Yaşam becerilerinin öğretime entegrasyonu için öğretmenlerin eğitimi	2026	2,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	2,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	2,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	Belediyeler (YEREL YÖNETİM BAKANLIĞI), UNICEF (UPP)				

				YENİLİK BAKANLIĞI	LİK BAKANLIĞI	NLIĞI	VE YENİLİK BAKANLIĞI) / Donörler						
		Kılavuzların uygulanmasının öğretmenler tarafından sürekli olarak izlenmesi						EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	Belediyeler (YEREL YÖNETİM BAKANLIĞI), AVRUPA BİRLİĞİ				
I. 1 . 3 .	Gençlere yönelik çeşitli bilgi ve hizmetler sunan, gençler için tek bir dijital giriş noktası (tek durak noktası) olarak Gençlik Platformunun geliştirilmesi ve tanıtılması	Gençlerin dostu ve farklı cihazlardan (masaüstü bilgisayar, mobil cihaz, tablet gibi) erişilebilir sürdürülebilir bir platformun tasarlanması ve geliştirilmesi	2024 - 2026	25,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10,000 (MİR Embajtja dhe ngri tja e kapaciteteve (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10,000 (MİR Embajtja dhe ngri tja e kapaciteteve (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Hepsi (AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI)	Platform kullanıcı sayısı	0	200,000	1000
		Platformda gençlere yönelik mevcut tüm program veya hizmetlerin belirlenmesi ve entegrasyonu (örneğin healthimendor.org, nukjevet.net, Linja e Jeta, ruh sağlığı için 'Mbështetu' uygulaması, cinsel eğitim için 'Shnet' uygulaması, 'Polise haber verin' uygulaması vb.)	2024 - 2026	/	/	/	/	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Hepsi				
		Makalelerin, podcast'lerin, infografiklerin,	2024 - 2026	20,000	20,000	20,000	Kosova	Hepsi	AVRUPA GÜVEN				

		video animasyonların, eğitimlerin, çevrimiçi kursların vb. geliştirilmesi dahil olmak üzere yeni platform içeriğinin geliştirilmesi.		(KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	(KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	(KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)		LİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI					
		Platformun gençlere duyurulması	2024 - 2026	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Hepsi					
		Kendi kendine öğrenme programlarının geliştirilmesi, gençlik platformuna entegre edilmiş çeşitli çevrimiçi kurslar/eğitimlerin oluşturulması	2024 - 2026	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Hepsi					
I.1	Farkındalık faaliyetle	Uyğurucu madde kullanımı, şiddet ve taciz, çocuk	2024 - 2026	3,000 (EĞİTİM)	3,000 (EĞİTİM)	3,000 (EĞİTİM)	Kosova	EĞİTİM, BİLİM, TEKNO	Hepsi	Bu faaliyetlere	2024 yılı	2024	2024	2024

4	riyle gençlere yaşam becerileri kazandırmak	suçluluğu gibi gençleri etkileyen olumsuz olgularla ilgili çeşitli bilinçlendirme kampanyaları ve projelerin düzenlenmesi.		İTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	TİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ), (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI), Donörler	LOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI, SAĞLIK BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI		katılan gençlerin sayısı	nda açıklanacak	4 yıl içinde açılacak	4 yılında yapılacak
		Gençlik Ayının Kutlanması	2024 - 2026	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	30,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Hepsi				
		Güvenlik alanında (KGG tarafından) bilinçlendirme faaliyetlerinin (gayri resmi	2024 - 2026	50,000 (SAVUNMA	50,000 (SAVUNMA	50,000 (SAVUNMA	Kosova Bütçesi	SAVUNMA BAKANLIĞI	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, EĞİTİM				

		farkındalık eğitimi gibi) düzenlenmesi		A BAK ANL IĞI dhe İÇİŞ LERİ İ BAK ANL IĞI)	BAK ANL IĞI dhe İÇİŞ LERİ BAK ANL IĞI)	BAKA NLIĞI dhe İÇİŞ LERİ BAKA NLIĞI)	(SAV UN MA BAK ANLI ĞI dhe İÇİŞ LERİ BAK ANLI ĞI)	İÇİŞLER İ BAKAN LIĞI	, BİLİM, TEKNO LOJİ VE YENİLİ K BAKAN LIĞI KÜLTÜ R, GENÇLİ K VE SPOR BAKAN LIĞI					
1. 1 5	Merkezi ve yerel düzeyler tarafından finanse edilen programların koordinasyonunun iyileştirilmesi	Merkezi ve yerel düzeyler arasında yaygın eğitim programları ve gençlik çalışmalarına ilişkin iletişim ve bilgi/veri/iyi uygulama alışverişine yönelik mekanizmaların belirlenmesi	2024 - 2026	5,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	5,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	5,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	Koso va Bütçesi (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Oluşturulan mekanizma ve işlevselliği	HA YIR	E V E T	E V E T	
		Yaygın eğitim programlarının ve gençlik çalışmalarının merkezi ve yerel düzey arasında desteklenmesinin (kamu çağrıları yoluyla) sağlanmasında daha iyi koordinasyon	2024 - 2026	5,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	5,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	5,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	Koso va Bütçesi (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Progra m koordinasyon düzeyi				
		Geliştirilen programların ve yararlanıcıların kayıt altına alınması ve sistematik olarak raporlanması için veri tabanı oluşturulması	2024 - 2026	10,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	10,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	10,000 (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	Koso va Bütçesi (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI					
	Spesifik Hedef 1 için genel bütçe:													

	Sermayeden gelen:												
	Cari hesaptan gelen:												
1.2	Spesifik Hedef 2: Gençlere sunulan ve ihtiyaçlarını etkili bir şekilde karşılayan hizmetlerin ve desteğin kullanılabilirliğini, erişilebilirliğini ve kalitesini artırmak⁹⁶												
No	Gösterge	Temel Değer	2024	2025	2026								
1	Çevrimiçi hizmetlerden yararlanan genç sayısı (cinsiyete göre ayrılmış)	0	0	1,000	2,000								
2	Doğrudan hizmetlerden yararlanan genç sayısı (cinsiyete göre ayrılmış)	0	0	500	1,000								
3	Çevrimiçi hizmetler alan ötekileştirilmiş gençlerin yüzdesi	Veri mevcut değil	10%	15%	20%								
4	Doğrudan hizmet alan ötekileştirilmiş gençlerin yüzdesi	Veri mevcut değil	5%	7%	10%								
5	Gençlerin çevrimiçi olarak aldıkları hizmetlerden memnuniyeti	Veri mevcut değil	20%	30%	40%								
6	Gençlerin doğrudan aldıkları hizmetlerden memnuniyeti	Veri mevcut değil	Veri mevcut değil	% 70 memnun ve çok memnun	% 70 memnun ve çok memnun								
No	Önlem	Eylem⁹⁷	Son Teslim Tarihi	Bütçe			Finansman Kaynağı	Sorumlu Kurum(lar)	Destekleyici Kurum(lar)	Önlem Göstergeleri	Çıktı Değerler		
				Yıl N1	Yıl N2	Yıl N3					2020	2021	2022
1.2.1	Verilen hizmetlerin doğrudan veya fiziki	Sağlanan hizmetlerin daha iyi anlaşılması ve iyileştirilmesine yönelik ihtiyaçların belirlenmesi için	2025	/	10,000 (SAĞLIK BAK)	/	Kosova Bütçesi (SAĞLIK)	SAĞLIK BAKANLIĞI	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR	Psikologu olan okulları ve AHGM'nin açılması	2024 yılı nda	2025 yılı	2026 yılı

⁹⁶ Bu amaç kapsamında öngörülen tedbirler; i) Ruh sağlığı, ii) Cinsel sağlık, iii) Uyuşturucu madde bağımlılığı ve kullanımı ve iv) Her türlü taciz, zorbalık ve şiddetin önlenmesi veya raporlanması.

⁹⁷ Mümkün olduğunda, bu özel hedefte öngörülen eylemler, Kosova'daki marjinal gruplardan gençlerin (genç kadınlar, engelli gençler, başkalarından gençler, kırsal kesimden gençler, yoksulluk içinde yaşayan gençler, LGBTIQ+ topluluğundan gençler gibi) özel olarak hedeflenmesi için özel önlemleri (kota belirleme vb. gibi) içerecektir.

olarak iyileştirilmesi	araştırmanın organizasyonu			ANLİĞİ)		BAKANLIĞI)		BAKANLIĞI	in yüzdesi	kla	i	l
	Psikologların okullara, AHGM'ye ve gençlik merkezlerine yerleştirilmesi için gerekli Yönetmeliğin (Sağlık Bakanlığı) değiştirilmesi	2024	3,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI)	/	/	Kosova Bütçesi (SAĞLIK BAKANLIĞI)	SAĞLIK BAKANLIĞI	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI, BELEDİYELER (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	Gençlere yönelik geliştirilmiş özelliklere sahip hizmetlerin/tesislerin sayısı	na	n	ı
	Psikologların AHGM'ye, okullara ve gençlik merkezlerine yerleştirilmesi	2026	/	120,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI dhe EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	200,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI dhe EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (SAĞLIK BAKANLIĞI) (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	SAĞLIK BAKANLIĞI, EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI		ca	d	ı
	Gençlerle çalışan psikologlara yönelik eğitim içeriğinin geliştirilmesi	2024	/	/	/	/	SAĞLIK BAKANLIĞI, PRİŞTİNE ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	/		k	a	ı
Psikologların eğitilmesi (öncelikli okul psikologları, AHGM'deki ve gençlik merkezlerindeki psikologlar)	2025 – 2026	/	10,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI)	20,000 (SAĞLIK BAKANLIĞI dhe	Kosova Bütçesi (SAĞLIK BAKANLIĞI)	SAĞLIK BAKANLIĞI, EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE	/					

				dhe EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	ANLIĞI) (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	YENİLİK BAKANLIĞI, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI, BELEDİYELER (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)						
		Çeşitli gençlik vakalarının belirlenmesi, tedavisi ve belirli hizmetlere yönlendirilmesinin yanı sıra mevcut protokollerin uygulanmasına yönelik protokollerin/prosedürlerin (gerektiğinde) gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi	2024 - 2026	2,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	2,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	2,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	SAĞLIK BAKANLIĞI, EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	Hepsi				
		Bu protokollerin uygulanması için öğretmenlerin, belediye gençlik çalışanlarının, belediye gençlik müdürlüklerinin, sosyal hizmet uzmanlarının eğitimi (ihtiyaca göre)	2024 - 2026	2,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	2,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	2,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	SAĞLIK BAKANLIĞI, EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI, YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI (BELEDİYELER)	Hepsi				
		Ruhsal sağlık sorunu olanların yanı sıra sorunlu davranış potansiyeli olan çocukların/gençlerin erken tespitine yönelik kılavuzların geliştirilmesi ve psikologların,	2024 - 2026	3,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	3,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	3,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	SAĞLIK BAKANLIĞI, EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI,	Hepsi				

	öğretmenlerin, gençlik merkezi personelinin, SHM personelinin eğitilmesi		VE YENİLİK BAKANLIĞI)	YENİLİK BAKANLIĞI)	BAKANLIĞI)	OJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI), Donörler	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI						
	Geliştirilen protokollerin/prosedürlerin uygulanmasının değerlendirilmesi/i zlenmesi	2024 - 2026	10,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	10,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	10,000 (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)	SAĞLIK BAKANLIĞI, EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI	Hepsi					
	Bu hizmetlerin sağlanması için yeterli ve kapsayıcı alanların iyileştirilmesi (okulların işlevsel güvenlik kameralarıyla donatılması gibi)	2024 - 2026	170,000 (BELEDİYELER)	180,000 (Kommuna)	190,000 (BELEDİYELER)	Kosova Bütçesi (BELEDİYELER)	BELEDİYELER (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)	(EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI)					
	Gençlik Rehabilitasyon Merkezi'nin (ULUSAL KALKINMA PLANI) fizibilite çalışmasının tasarlanması	2024	50,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	/	/	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	SAĞLIK BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI / Uyuşturucu izleme merkezi					
	Gençlik Rehabilitasyon Merkezi (ULUSAL KALKINMA PLANI) projesinin tasarlanması	2024	/	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK)	/	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	SAĞLIK BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI /					

					VE SPO R BAK ANLI ĞI)		ÇLİK VE SPO R BAK ANLI ĞI/ BÖL GE MÜ DÜR LÜĞ Ü)		Uyşturu cu izleme merkez i					
		Polisin okul çevresinde ve okul binalarında ziyaretler yaparak okul güvenliğinin sağlanması ve olumsuz olayların önlenmesi amacıyla okul temsilcileriyle koordineli ziyaretlerin geliştirilmesi (en yüksek risk taşıyan okullarda)	2024 - 2026	5,000 (İÇİ ŞLE Rİ BAK ANLI ĞI)	5,000 (İÇİ ŞLE Rİ BAK ANLI ĞI)	5,000 (İÇİ ŞLE Rİ BAK ANLI ĞI)	Koso va Bütç esi (İÇİ ŞLE Rİ BAK ANLI ĞI)	İÇİŞLER İ BAK ANLI ĞI (KOSOV A POLİSİ)	EĞİTİM , BİLİM, TEKNO LOJİ VE YENİLİ K BAK ANLI ĞI					
1. 2 . 2	Kaliteli çevrimiçi hizmetlerin sağlanması (örneğin Platform, uygulamalar, bu mekanizmaların ara bağlantıları veya başka herhangi bir mekanizma aracılığıyla)	Ruh sağlığı, cinsel sağlık, üreme sağlığı, bağımlılık ve güvenlik alanlarında gençlere sunulan çevrimiçi hizmetlerin türlerinin ve etkililiğinin haritalandırılması	2024	5,000 (KÜ LTÜ R, GE NÇL İK VE SPO R BAK ANLI ĞI)	/	/	Koso va Bütç esi (KÜ LTÜR, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANLI ĞI/ BÖL GE MÜ DÜR LÜĞ Ü)	KÜLTÜ R, GENÇLİK VE SPOR BAK ANLI ĞI	SAĞLIK BAK ANLI ĞI, EĞİTİM , BİLİM, TEKNO LOJİ VE YENİLİ K BAK ANLI ĞI/PR İŞTİNE ÜNİVERSİTESİ (Psikoloj i Departmanı)	Çevrimiçi olarak sunulan hizmet türleri	2024 yılı nda açılacak	2024 yılı nda	2024 yılı nda	2024 yılı nda
		Çevrimiçi hizmetlerin sağlanmasına yönelik protokollerin hazırlanması	2024 - 2026	7,000 (KÜ LTÜ R, GE NÇL İK VE SPO R BAK ANLI ĞI)	7,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANLI ĞI)	7,000 (KÜ LTÜR, GENÇ LİK VE SPOR BAK ANLI ĞI)	Koso va Bütç esi (KÜ LTÜR, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANLI ĞI/ BÖL GE MÜ DÜR LÜĞ Ü)	SAĞLIK BAK ANLI ĞI	KÜLTÜ R, GENÇLİK VE SPOR BAK ANLI ĞI, EĞİTİM , BİLİM, TEKNO					

			BAK ANL IĞI)	ANL IĞI)		BAK ANL IĞI/ BÖL GE MÜ DÜR LÜĞ Ü)		LOJİ VE YENİLİ K BAKAN LIĞI					
	Ruh sağlığı, cinsellik, bağımlılık ve güvenlik danışmanlığı ve yönlendirme hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin sözleşmeler	2024 - 2026	20,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI)	20,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI)	20,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI)	Koso va Bütç esi (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI/ BÖL GE MÜ DÜR LÜĞ Ü)	KÜLTÜ R, GEN ÇLİK VE SPOR BAKAN LIĞI	SAĞLIK BAKAN LIĞI					
	Çevrimiçi hizmetlerin sağlanmasında görev alan kişilerin kapasitelerinin artırılması	2024 - 2025	8,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI)	5,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI)	5,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI)	Koso va Bütç esi (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI/ BÖL GE MÜ DÜR LÜĞ Ü)	KÜLTÜ R, GEN ÇLİK VE SPOR BAKAN LIĞI	SAĞLIK BAKAN LIĞI					
	Çevrimiçi olarak sunulan hizmetlerin kalitesini izleme ve izleme yönteminin tanımlanması (örneğin gençlik geri bildirim yoluyla)	2024 - 2025	5,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI)	5,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI)	5,000 (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI)	Koso va Bütç esi (KÜ LTÜ R, GEN ÇLİK VE SPO R BAK ANL IĞI/ BÖL GE MÜ DÜR LÜĞ Ü)	KÜLTÜ R, GEN ÇLİK VE SPOR BAKAN LIĞI	SAĞLIK BAKAN LIĞI					

						BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)													
	Gençlere yönelik çevrimiçi hizmetlerin tanıtımı	2024 - 2026	3,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	3,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	3,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/											
	Kapsayıcılığı sağlamak için bu hizmetlerin Arnavutça ve Sırpça olmak üzere iki resmi dilde sağlanması (engelli kişilerin de bu platforma erişim olanağının kademeli olarak genişletilmesi)	2026	/	/	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/											
	Çevrimiçi sunulan hizmetlerin yaygınlaştırılmasına yönelik değerlendirme	2026	/	/	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI, SAĞLIK BAKANLIĞI	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI											

							DÜR LÜĞ Ü)							
1.2.3	Sunulan hizmetlerin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesine gençlerin katılımı	Çevrimiçi platform aracılığıyla gençlere danışmanlık	2026	5,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	5,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	5,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Donörler - UNICEF (U - Raporu)	Sunulan hizmetlerin geliştirilmesi ve eklenmesi/değiştirilmesi konusunda gençlerin görüşlerinin alınması	HA YIR	B A Ş L A D I	E V E T	
		Gençleri hizmet sağlayıcılarla düzenli ve yapılandırılmış diyaloglara dahil etmek, onlara deneyimlerini, bilgilerini ve önerilerini paylaşma fırsatları vermek için somut bir plan geliştirmek	2024 - 2026	/	/	/	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/					
		Sunulan hizmetlerin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesine gençlerin katılımına ilişkin planın uygulanması	2024 - 2026	10,000 KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	10,000 KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	10,000 KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/					

		bu yapılarla katılımlarını teşvik etmek amacıyla tanıtılması		İK VE SPOR BAKANLIĞI)	VE SPOR BAKANLIĞI)	BAKANLIĞI)	ÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)							
1.3.2.	İstisnasız tüm gençlerin erişebilecek eği gençlik alanlarının (yani gençlik merkezlerinin) belirlenmiş standartlara uygun olarak oluşturulması ve işletilmesi ¹⁰⁰	Gençlik alanı standartlarının tanımlanması (erişilebilirlik standartları dahil)	2024 – 2026	/	/	/	/	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	BELEDİ YELER (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI), AGİT	Belirlenen standartlara göre yeterli alana sahip gençlik merkezi sayısı	15	16	18	
		Gençlik merkezlerinin Belediye tarafından veya diğer taraflarca belirlenmesi sırasında bu standartların uygulanmasının izlenmesi	2024 – 2026	/	/	/	/	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	BELEDİ YELER (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)					
		Gençlik merkezi binalarının geliştirilen standartlara göre inşası, rehabilitasyonu ve/veya işlevsel hale getirilmesine destek sağlanması	2024 – 2026	1,300,000	/	/		KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	BELEDİ YELER (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)					
1.3.3.	Gençlerin karar alma, politika oluşturma ve toplulukla	Gençlerin karar alma süreçlerine katılımını teşvik etmek için uygulanan mevcut mekanizmaların değerlendirilmesi	2024	/	/	/	/	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/	Gençlerin katılımını teşvik eden mekanizmaların	0	3	5	

¹⁰⁰ Bu tedbir ve bunun uygulanmasına yönelik planlanan eylemler, yeni Gençlik Kanununun içeriğine bağlı olarak değişiklik gösterebilir.

rının gelişimin e katılımını teşvik edecek mekanizmaların güçlendirilmesi veya oluşturulması ve gençlerin karar alma ve yürütme süreçlerine katılımına yönelik modellerin uygulanması için kurumların (yerel ve merkezi) ve gençlerin kapasitelerinin artırılması. ¹⁰¹	Gençlerin kararlaştırılmasına yönelik teşvik edilmesinin	2024 - 2026	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/	etkili bir şekilde uygulanması için yetkilendirilen kurum sayısı	2	3	4	
	Gençlerin katılımına yönelik modellerin uygulanması için yerel düzeyde kurumların kapasitelerinin artırılmasına yönelik eğitimlerin düzenlenmesi	2024 - 2026	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	BELEDİYELER (YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI)		Gençlere tartışılabilir konuların sayısı	200 (10'lu kırk sal kesimden gençlerin sayısı)	500 (51% çoğunlukla gençler, %10'u en gelişmiş gençler, %10'u en gelişmiş gençler)	100 (10'lu kırk sal kesimden gençlerin sayısı)
	Belediyelerin performansının ölçülmesinde gençlere yönelik göstergenin geliştirilmesi	2025 - 2026	/	/	/	/	/	YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI	/				
	Dijital platformları da kullanarak gençlerle çeşitli konularda sürekli diyaloglar düzenlemek	2024 - 2026	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/					

¹⁰¹ Bu tedbir ve bunun uygulanmasına yönelik planlanan eylemler, yeni Gençlik Kanununun içeriğine bağlı olarak değişiklik gösterebilir.

artırılması ¹⁰²			ANLİĞİ)	ANLİĞİ)		ANLİĞİ/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)			n sayısı (cinsiyete göre ayrılmış)	NLİĞİ tarafından açılan	İKVESSPOR	İKVESSPOR
	Gönüllü çalışmanın organizasyonu, tanınması ve belgelendirilmesine yönelik standartların geliştirilmesi ¹⁰³	2024	/	/	/	/	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI, UNICEF	Platform aracılığıyla etkileşime giren kırsal kesimdeki gençlerin yüzdesi	10 %	15 %	20 %
	Gönüllü çalışma sağlayıcılarını, özellikle dışlanmış gençleri (engelli gençler, kırsal kesimden gençler vb.) hedef alan gönüllü programların uygulanması konusunda bilgilendirmek ve eğitmek.	2024 - 2026	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	KOSOVA BÜTÇESİ (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/	Platform aracılığıyla etkileşime giren diğer topluluklardan gençlerin yüzdesi	10 %	15 %	20 %
	Gençler arasında gönüllülüğün sadece mesleki gelişim açısından değil aynı zamanda kişisel ve sosyal açıdan teşvik edilmesi ve teşvik edilmesine yönelik faaliyetlerin düzenlenmesi	2024 - 2026	40,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	40,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	40,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	KOSOVA BÜTÇESİ (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/	Ülke içindeki ve dışındaki sertifikalı gönüllü sayısı (ULUSAL KALKINMA PLANI)	15 %	15 %	20 %

¹⁰² Gönüllülüğe ilişkin yeni İdari Yönetmelik uyarınca.

¹⁰³ STK'lar, eğitim kurumları, yerel gençlik yapıları ve diğer kamu ve özel kuruluşlar dahil.

	Belediyeler tarafından görevlendirilen yeni gönüllülerin rapor edilmesine yönelik mekanizmanın dahil edilmesi de dahil olmak üzere, gönüllüler platformunun (kosovovolunteers.org) güncellenmesi	2024 - 2026	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	20,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Koso va Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	UNICEF		15%	20%
	Avrupa Dayanışma Birliği ve RYCO (ULUSAL KALKINMA PLANI) gibi programlar aracılığıyla bölgede ve Avrupa'da gönüllü çalışma fırsatlarının desteklenmesi	2024 - 2026	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Koso va Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI			
	'Okul Gönüllülüğü' Programının (ULUSAL KALKINMA PLANI) pilot uygulaması ve genişletilmesi	2024 - 2026	50,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	50,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	50,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Koso va Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	EĞİTİM, BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK BAKANLIĞI			

I.	Gençlere yönelik yasal çerçeve ve politikaların verilere dayalı olarak tamamlanması, izlenmesi ve iyileştirilmesi	Gençlerle ilgili temel konularda temel göstergelerin izlenmesi için temsili anketlerin düzenlenmesi (KOSOVA İSTATİSTİK AJANSI aracılığıyla veya harici sözleşmelerle)	2024 - 2026	/	40,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/KOSOVA İSTATİSTİK AJANSI	/	Yapılan araştırmalarla izlenen göstergelerin sayısı	2	TD	TD	TD
			2024 - 2026	/	40,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/KOSOVA İSTATİSTİK AJANSI	/	Kabul edilen ve uygulanan yasa ve politikaların sayısı	2		3	4
		Gençlere yönelik yasal çerçevenin tamamlanmasına yönelik yönetmeliklerin hazırlanması	2024	/	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	/	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/					
		Mevcut yasal çerçevenin uygulanmasının ve etkilerinin sürekli analizi ve yasal çerçevenin güncellenmesi veya iyileştirilmesi	2025 - 2026	/	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/					
		Stratejinin uygulanmasının ve	2025	/	30,000	/	Kosova	KÜLTÜR, GENÇLİK	/					

	olası etkilerinin izlenmesine yönelik verilerin toplanmasına yönelik bir veri tabanının oluşturulması			(KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)		Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	K VE SPOR BAKANLIĞI					
	Gençlik yapılarıyla İŞBİRLİĞİ içinde sahada izleme/doğrulama da dahil olmak üzere, Stratejinin izlenmesi ve değerlendirilmesinde rol alan tüm kurumların koordinasyonu ile veri toplanması	2024 - 2026	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/				
	Gençlik için Devlet Stratejisinin uygulanmasını izlemek amacıyla Devlet Gençlik Komisyonu toplantılarının düzenlenmesi	2024 - 2026	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/				
	Stratejinin uygulanmasına ilişkin yıllık raporların gençlik	2024 - 2026	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	/				

		dostu bir dilde derlenmesi ve yayınlanması		GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	VE SPOR BAKANLIĞI)	(KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	BAKANLIĞI						
		Stratejinin ara dönem değerlendirmesi (2026)	2026	/	/	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	DEVLET KAYIT KOMİSYONU					
		İkinci eylem planının hazırlanması (2027-2029)	2026	/	/	10,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI)	Kosova Bütçesi (KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI/ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ)	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	DEVLET KAYIT KOMİSYONU					
1.36.	Yeni yasanın gençlere yönelik öngördüğü	Gençlik Kalkınma Ajansı'nın kurulması	2024	2,000 (KÜLTÜR,	2,000 (KÜLTÜR,	2,000 (KÜLTÜR, GENÇLİK	Kosova Bütçesi	KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR	/	Yeniden düzenlemenin tamamlanması	HA YIR	B A Ş L A	T A M A M	

<i>İçin genel bütçe:</i>											
<i>Sermayeden gelen:</i>											
<i>Cari hesaptan gelen:</i>											
<i>Eylem Planının genel bütçesi:</i>											
<i>Sermayeden gelen:</i>											
<i>Cari hesaptan gelen:</i>											